БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 46
13 АПРЕЛЬ СЕШАНБА 1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИИИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида (1-нчи бет).

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси (1-нчи бет).

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ: **А. Раҳмат.** — Сталин район ижроия комитетида ташкилий-оммавий ишлар ёмон аҳволда. (2-нчи бет).

СССР Олий Совети Президиумининг фармони (2-нчи бет).

М. Мақсудов. — Имтиҳонларга ҳартомонлама пухта тайёрланайлик (2-нчи бет).

Экишни тез сур'ат блан, юқори сифатли қилиб ўтказайлик! Ғ. Абдуллаев. — Экиш графиги бажарилмаётир. (3-нчи бет). **А. Тихомиров.** — Гуманист рассом. (3-нчи бет).

Маҳаллий газеталар саҳифаларидан. (3-нчи бет).

Қ. Бўриев. — МТС ходимларига мазали овқатлар тайёрлайлик (4-нчи бет).

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси Берлиндан СССРга қайтиб келди. (4-нчи бет).

Германия демократик республикасининг меҳнаткашлари ГБСП IV с'ездининг қарорларини табрикламоқдалар (4-нчи бет).

Бухенвальдда халқаро тантанали мотам митинги (4-нчи бет).

Индонезия Компартияси Сиёсий бюросининг баёноти (4-нчи бет).

Ўқув йилини муваффақиятли якунлайлик

Партия ва ҳукуматимиз ёш авлодни ўқитиш, тарбия қилиш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Совет давлати халқ маорифини жуда кенг ривожлантириш учун зарур бўлган барча моддий шароитлар блан та'минламоқда, ҳар йили кўп миллиард сўмлаб маблағ сарфламоқда.

Республикамизда, шу жумладан Тошкент областида умумий еттийиллик мажбурий та'лим муваффақиятли амалга оширилиб, мактабларимизнинг ўқув-материал базаси тўхтовсиз мустаҳкамланмоқда, янги ва яхши ускуналанган мактаб бинолари қурилмоқда, юқори малакали ўқитувчи кадрлар тайёрлаш йил сайин кенгайтирилмоқда. Республикамизнинг Тошкент шаҳрида ва бошқа область марказларида умумий ўнйиллик та'лимни амалга оширишга киришилди.

Халқ маорифи органларининг ходимлари, кўпгина мактабларимиз, педагогика ишининг тажрибали мастерлари бўлган моҳир ўқитувчилар ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш ишида яхши натижаларга эришмоқдалар. Область мактабларида ҳам ўқувчиларнинг фан асосларини чуқур ва мустаҳкам ўрганишларига муносиб ҳисса қўшаётган ўқитувчилар оз эмас. Улар ҳарбир дарсга пухта тайёрланиб, ўқитишнинг ғоявий-назарий савиясини юқори кўтаришга, ўтилган темани ҳозирги замоннинг муҳим масалалари блан боғлаб, ўқувчиларнинг дарсларни пухта ўзлаштиришларига муваффақ бўлмоқдалар. Область мактабларида ўзлаштирмовчи ўқувчилар сони ўқув йили бошланган даврга нисбатан анча камайди, 200 га яқин ўқитувчи ўз синфлари ва фанлари бўйича тўла ўзлаштириш берди. Тошкент шаҳридаги 60-нчи ўрта мактаб (директори ўртоқ А. В. Крючкова)нинг педагоглар коллективи ўқув йилининг биринчи ярми ва учинчи чорак якунларида юқори ўзлаштиришга эришдилар. Ўқув тарбия ишлари яхши йўлга қўйилган бу мактаб ўқувчиларининг кўпчилиги а'ло ва яхши баҳо олдилар.

Кўпгина мактабларимизда политехника та'лимини ўқув процессига жорий қилишда ҳам катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Ўқитувчилар лаборатория ва практик машғулотлар ўтказмоқдалар, мактаблар ҳузуридаги ўқув-тажриба участкаларида амалий ишлар олиб борилмоқда. Бу тадбирлар ўқувчиларнинг биология, физика, химия каби фанлардан мустаҳкам билим олишларига ҳамда уларнинг ўрта мактабни тамомлагач, бирор касбни танлаб олишлари ва махсус олий ўқув юртларига кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширишларига шубҳасиз катта ёрдам беради. Бу ўринда Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 38-нчи қизлар ўрта мактаби, Бекобод шаҳридаги 1-нчи, Калинин районидаги 26-нчи, Орджоникидзе районидаги 14-нчи ва бошқа бирнеча мактабларнинг политехника та'лими принципларини муваффақиятли жорий қилишдаги иш тажрибаларини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак.

Лекин шу нарсани э'тироф қилиш керакки, ўқув-тарбия ишлари мактабларимизнинг ҳаммасида ҳам юксак даражада олиб борилаётир, деб айтиб бўлмайди. Айниқса областимизнинг Мирзачўл, Пискент, Бўка районларида халқ маорифи ишига юзаки раҳбарлик қилинмоқда. Ўқув йилининг биринчи ярми ва учинчи чорак якунлари шуни кўрсатмоқдаки, бу районлардаги кўпгина мактабларда ўқиш-ўқитиш, та'лим-тарбия ишларининг савияси ҳозирги юксак талабга жавоб бермайди, мажбурий та'лим қонунининг бажарилиши, ўқувчиларнинг фанларни ўзлаштиришлари ва дарс машғулотларига давомати қониқарсиз аҳволда. Шунингдек мактабларда политехника та'лими принципларини жорий қилишга кам э'тибор берилмоқда. Район партия, совет, комсомол, касаба союз ташкилотлари, область халқ маорифи бўлими ҳамда унинг жойлардаги органлари мактабларга конкрет ва оператив раҳбарлик қилиб турмайдилар. Ҳолбуки, улар мактаблар ишига раҳбарликни кун сайин яхшилашлари, мажбурий еттийиллик та'лимнинг бажарилиши устидан контрольликни кучайтиришлари, мактабларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириб туришлари лозим.

Ҳозир мактабларимиз ўқув йилининг ҳал қилучи ва мас'улиятли даврига кирдилар. Бу давр ичида мактаб коллективларининг бутун э'тибори программа материалларини тўла-тўкис ўтиб тамомлаш ва ўтилган материалларни ма'лум системада такрорлаш, шунингдек ўқувчиларни имтиҳонларга пухта тайёрлашга қаратилиши керак. Ўтилган программа материалларини изчиллик блан такрорлаш, ўқувчиларнинг йил давомида олган билимларини мустаҳкамлайди. Шунинг учун ҳам ҳарбир ўқувчининг билимидаги заиф томонларни чуқур ўрганиш, ўзлаштирмовчи ўқувчилар блан дарсдан ташқари ёрдамчи машғулотлар ўтказиш, улар блан индивидуал иш олиб бориш ўқитувчиларимизнинг диққат марказида туриши лозим. Шунга эришмоқ кераккки, программа материалларини такрорлаганда, унинг изчиллик системаси сақланиши, ўқувчилар программанинг энг муҳим асосий қисмларини онгли ва мустаҳкам ўзлаштиришлари зарур. Физика, химия, биология, математика дарслари бўйича қайтариш ўтказилганда эса, назарий билимлар практик малакалар блан боғланган ҳолда ўтказилиши керак.

Имтиҳонларнинг яқинлашиб қолиши ўқитувчиларимиздан ўқувчилар блан яна ҳам жиддий иш олиб боришини талаб этади. Имтиҳонлардан асосий мақсад — мактабларда ўқув йили давомида олиб борилган та'лим-тарбия ишларининг натижасини давлат кўригидан ўтказишдир. Тажрибали ўқитувчилар ўтилган материалларни изчиллик блан ва пухта қайтариш йўли блан ўқувчиларнинг билимларини мустаҳкамламоқдалар, лаборатория ишларини ўтказмоқдалар, тажрибалар қилмоқдалар, экскурсиялар уюштирмоқдалар, программа материалларининг барча бўлимлари бўйича консультациялар бермоқдалар.

Ма'лумки, имтиҳонларнинг тарбиявий аҳамияти ғоят каттадир. Имтиҳонлар ўқувчиларда ўз ўқиш бурчига бўлган онглиликни, жавобгарлик ҳиссини оширади, уларнинг иродасини тарбиялайди. Имтиҳонлар мактаб ўқитувчилари, раҳбарлари ва халқ маорифи органларининг ўқув йили давомида олиб борган ишларига катта синовдир. Шундай экан, улардан бўлажак имтиҳонларга ҳартомонлама пухта тайёргарлик кўриш талаб этилади.

Имтиҳонларга оз вақт қолди. Ўқув йилининг қолган шу мас'улиятли ва ҳал қилучи даврида ўқувчилар катта куч талаб қиладиган ортиқча уй вазифалари, шунингдек мактабдан ва синфдан ташқари ишлар блан банд қилиб қўйилмаслиги керак. Шу блан бирга, программа материалларини имтиҳон билетлари асосида қайтариш практикасидан ҳам бутунлай воз кечиш лозим.

Тажриба имтиҳонларга тайёргарлик кўриш даврида ўқувчилар ўртасида тушунтириш ва тарбиявий ишларни кучайтириш катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатмоқда. Шунга кўра ўқувчилар ўртасида кенг кўламда тушунтириш ишлари олиб бориш, уларга имтиҳонларнинг мақсад ва вазифалари ҳақида аниқ тушунча бериш, имтиҳонларни ўтказиш ҳақидаги инструкция блан мукаммал таништириш зарур. Имтиҳонларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида мактаб блан оила ўртасида мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатиш, ота-оналар орасида педагогика пропагандасини кучайтиришни унутмаслик керак. Чунки бундай тадбирлар ўқув йилининг ҳамма даврида болаларнинг ўзлаштириши ва интизомини яхшилашда катта та'сир кўрсатади. Шунга эришмоқ кераккки, ўқувчиларнинг ота-оналари ҳам ўз фарзандларининг имтиҳонларга пухта тайёргарлик кўришларини та'минласинлар, уларни уй иши блан банд қилиб қўймасинлар, кўнгилли дам олишларини уюштирсинлар.

Ўқув йилининг сўнгги чорагида дарсларнинг сифатини тобора яхшилаш, ўтилган программа материалларини изчиллик блан пухта такрорлаш ўқитувчилардан ғайрат кўрсатиб, жиддий ишлашни талаб этади. Шунинг учун мактаб раҳбарлари ва халқ маорифи органлари ўқитувчилар учун қулай иш шароити яратиб беришлари, уларни турли ҳисоботлар, сводкалар ва зарурияти бўлмаган бошқа ишлар блан банд қилиб қўймасликлари керак.

Халқ маорифи органларининг раҳбарлари мактабларда ва синфларда тез-тез бўлиб туришлари, ўқув-тарбия ишларини кузатиб боришлари, имтиҳонларга тайёргарлик кўриш даврида йўл қўйилган камчиликларни ўз вақтида узил-кесил бартараф қилишлари лозим.

Ёшларимизни ўқитиш ва тарбиялаш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилиш ҳамда имтиҳонларни муваффақиятли ўтказишни та'минлаш район партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг ва бутун жамоатчиликнинг жонажон ишидир. Улар мактаб коллективлари ва халқ маорифи органларига та'лим-тарбия ишларини яхшилашда конкрет раҳбарлик қилишлари, имтиҳонларга ҳартомонлама пухта тайёрланишда уларнинг жавобгарлигини оширишлари керак.

Халқ маорифи ходимлари, мактабларнинг раҳбарлари, кўп сонли ўқитувчилар армияси партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлигида комсомоллар, ота-оналар ва кенг жамоатчиликнинг актив ва яқиндан ёрдамига таяниб имтиҳонларга ва уни ўтказишга пухта тайёргарлик кўришлари ва ўқув йилини муваффақиятли якунлашлари шубҳасиздир.

Имтиҳонларга ҳартомонлама пухта тайёрланайлик, ўқув йилини муваффақиятли якунлашга эришайлик.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Қосимхўжаев ва Бобожонов ўртоқларнинг Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш ишида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати олдида қилган катта хизматларини э'тиборга олиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Тошкент шаҳар партия, совет ва жамоат ташкилотларининг илтимосларини қондирди ҳамда ўзининг қарори блан Киров районидаги Мраморная кўчасини ўртоқ Қосимхўжаев номига, Октябрь районидаги Тешик-қопқа кўчасини ўртоқ Очил Бобожонов номига қўйди.

ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГЛАРИНИНГ ЯНГИ МАЖБУРИЯТЛАРИ

БЕКОБОД. (ЎзТАГ). Бекободдаги В. И. Ленин номли металлургия заводининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари коллективи меҳнат унумини янада ошириш ва маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун мусобақани қизитиб юборди. Ўзбекистон металлурглари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, йиллик программани муддатидан илгари бажаришга ва пландан ташқари бирнеча тонна пўлат ва прокат ишлабчиқаришга қарор қилдилар.

ОБЛАСТИМИЗНИНГ *шаҳар ва қишлоқларида*

☆

Экскаваторчиларнинг муваффақияти

Тошкентдаги экскаватор заводининг ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимлари 1 Май байрамини муносиб совғалар блан кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенгайтириб юбордилар. Коллектив фидокорона меҳнат қилиб, уч ойлик ишлабчиқариш планини муддатидан илгари муваффақият блан бажарди.

Экскаваторчилар шу кунларда қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган Қозоғистон, Сибирь, Олтой ва Волга бўйларидаги машина-экскаватор станциялари учун кўплаб экскаватор машиналари ишлаб чиқармоқдалар. Коллектив март ойида Қозоғистонга 7 та, Сибирьга 15 та экскаватор жўнатди.

Майолди социалистик мусобақасининг илғорлари — темирчилик ҳамда қизитилган металл цехларининг коллективлари квартал планини 140 процентга етказиб бажардилар. Улар 1 Май шарафига экскаваторнинг турли қисм ва детальларини кўплаб ишлаб чиқариш ва 5 тонна металлни иқтисод қилиш, иккита рационализаторлик таклифини ишлабчиқаришга жорий қилиш мажбуриятини олиб, темирчилик цехини социалистик мусобақага чақирдилар.

Заводнинг энг яхши темирчиси А. Иванов кунлик нормасини 300 процентдан бажариб, 1956 йил ҳисобига маҳсулот бермоқда. Штамповкачи К. Почекалов самарали ишлаб, топшириқни икки баравар ошириб бажармоқда. У, 1955 йил планининг 50 процентини адо этиб қўйди.

Квартал планини 160 процент бажарган темирчилик цехи блан мусобақадош металларни конструкция қилиш цехининг ишчилари ҳам социалистик мусобақада ғолиб чиқиш, ҳарбир иш соатидан унумли фойдаланиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

М. ҒОЗИЕВ, З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Ўқувчилар ташаббуси блан ГЭС қурилди

Тошкент районидаги 25-нчи ўрта мактаб ўқувчиларининг ташаббуси блан мактаб территориясида кичкина ГЭС қурилди. Бунга қўшни мактаб ўқувчилари ҳам ёрдам бердилар. ГЭС ишлаб чиқарган электр энергиясидан ўқувчиларнинг лабораторияда ўтказадиган амалий машғулотларида фойдаланилмоқда.

Мактабда ёш физиклар тўгараги иши яхши йўлга қўйилган. Физика фани дўстларининг яқинда ташкил қилинган кўргазмасига ўқувчилар томонидан ясалган 110 га яқин ҳархил физика асбоблари қўйилди. Булар ичида Ж. Рихсиев (8-нчи синф) ишлаган Вольта элементи, Н. Носиров (10-нчи синф) ишлаган электромагнит аппарати, И. Хўжаев (8-нчи синф) ишлаган электр қўнғироғи бор.

Ёш физиклар ўқитувчи М. Тўрабеков бошлиқ география тўгараги а'золари блан биргаликда об-ҳавони аниқлаш станциясини қурдилар. Станция об-ҳавонинг кундалик ўзгаришини деярлик тўғри аниқламоқда. Мактаб ўқувчиларининг ўтказаётган амалий тажрибалари физика, химия ва бошқа техника фанларидан олаётган назарий билимларини пухта ўзлаштиришларига ёрдам бермоқда.

Ғ. АБДУЛЛАЕВ.

☆ ☆ ☆

МУСОБАҚАДОШ РАЙОНЛАРДА

(гектарига процент ҳисоби блан)

ЧИНОЗ		БЎКА
21,3	Далага махаллий ўғит чиқариш	9,9 1)
62,0	Қўриқ ва партов ерларни ҳайдаш	52,7
63,9	Тракторлар блан пахта майдонларини ҳайдаш	58,7
25,2	Чигит экиш	8,8 2)

1) 10 апрельгача
2) 11 апрельгача

☆ ☆ ☆

Бўка ва Чиноз районининг пахтакорлари бу йил пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун ўзаро мусобақалашмоқдалар. Ҳар иккала районнинг пахтакорлари шу кунларда ана шу мусобақада ғолиб чиқиш учун курашаётирлар.

Дастлабки кунлардаги натижа Чиноз районида дала ишлари бирмунча яхши уюштирилганлигини кўрсатади. Чиноз райони сўнгги беш кунликда кўпроқ ерга чигит экди.

Бўка районининг пахтакорлари ҳам Чиноз районидаги сингари барча имкониятга эгалар. Бироқ шунга қарамай Бўка районидаги айрим колхозларда ер тайёрлаш ва чигит экиш графиги бажарилмаётир. Бўка район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, МТС директорлари дала ишларини шу куннинг талабига мувофиқ уюштирмаётирлар. Районда илғор колхозлар, бригада ва звеноларнинг иш тажрибаси оммалаштирилмаётир.

Қорақўйли қишлоқ советидаги Юсупов номли колхозда илғор бригадалар дала ишларини намунали олиб бориб чигитни сифатли экиб олдилар.

Бўка райони чигит экишда ўз мусобақадоши Чиноз районидан орқада қолиши блан бирга, бу ерда далага маҳаллий ўғит чиқариш, қўриқ ва партов ерларни ҳайдаш ниҳоятда суст бормоқда. Райондаги ҳар иккала МТС да шу вақтга қадар тракторлар ремонти тугалланмаган. Сифатсиз ремонт қилинган тракторлар кўп вақт ишламай, бекор туриб қолмоқда.

Энг қулай фурсатлар ўтиб бораётир. Ҳозир очиқ ҳаволи куннинг ҳарбир соати ғаниматдир. Ана шу қулай фурсатдан усталик блан, самарали фойдаланиш — чигит экиш сур'атини тезлаштиради ва мўл ҳосилга пухта замин яратилган бўлади. Шу кунларда барча техника воситаларини ва ички ресурсларни тўла сафарбар этиш, колхозларда меҳнат унумини ошириш энг муҳим вазифадир. Чиноз ва Бўка район партия ҳамда совет ташкилотларининг раҳбарлари ана шу имкониятлардан фойдаланиб, чигит экишни тезроқ тугаллаш учун курашишлари керак.

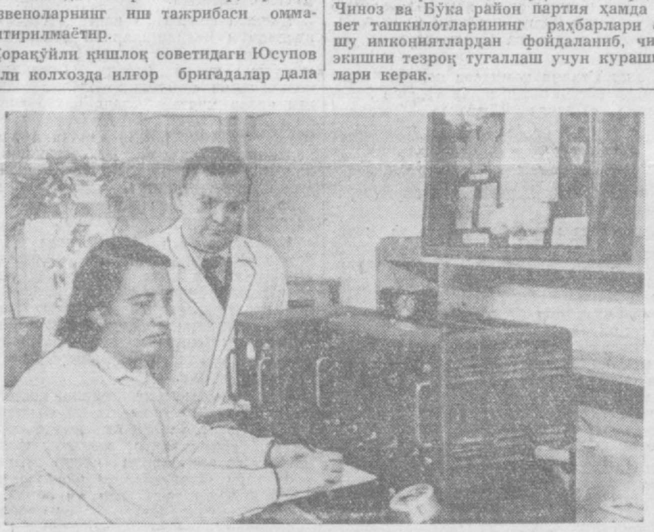

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг қишлоқ хўжалик институти ғўзани баргидан озиқлантириш усулини ишлаб чиқди. Ғўза бу усулда озиқлантирилганда, пахта ҳосили 10—20 процент ошади. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон ва Тожикистон республикаларининг кўпгина майдонларидаги ғўзалар баргидан озиқлантирилмоқда. **Суратда:** қишлоқ хўжалик фанлари кандидати **Ф. И. Учеваткин** ва биология фанлари кандидати **А. А. Бородулиналар** ғўзадаги фосфор миқдорини ҳисоблайдиган асбоб ёнида текшириш ўтказаётирлар.

Б. Мазур фотоси (ЎзТАГ Фотохроникаси).

☆

МОСКВАЛИЛАР ТАШАББУСИГА ҚЎШИЛИБ

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИ

Чирчиқ шаҳридаги пойафзал фабрикасининг коллективи Москва шаҳар ва областидаги корхоналар коллективларининг меҳнат унумини янада ошириш учун социалистик мусобақани кенгайтириш ҳақидаги ташаббусини қизғин қувватламоқдалар.

Фабриканинг барча цехларида москвалилар мактуби кенг муҳокама қилинмоқда. Пойафзалчилар маҳсулот сифатини яхшилаш, хомаш'ёни кўплаб иқтисод қилиш учун курашиб, юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Фабрика коллективи квартал планини муддатидан илгари бажариб, пландан ташқари кўплаб а'ло сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Коллектив фақат март ойининг ўзидагина пландан ташқари 60 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Тежалган 10 минг 200 дециметр чармдан мингдан ортиқ пойафзал тайёрлаб берилди. Илғор ишчилардан Н. Йўлдошева, Р. Перлова, У. Валиев каби ўртоқлар смена топшириғини 170—200 процент қилиб бажармоқдалар.

Шу кунларда фабрика коллективи Майолди социалистик мусобақасига қўшилиб, оширилган мажбурият асосида ишламоқда. Улар апрель ойи топшириғини муддатидан илгари бажариб, пландан ташқари 50 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб бериш, меҳнат унумини 40 процент ошириш ва камида 3 процент хомаш'ёни тежаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Т. ЎРУНОВ.

Ташаббускорлар

Тошкентдаги Каганович номли паровоз-вагон ремонт заводининг коллективи шу кунларда майолди социалистик мусобақасини қизитиб юбордилар. Айниқса, ойлик ва квартал планларини ортиғи блан бажариб келаётган асбоб-ускуна цехи илғорларининг меҳнатда эришаётган ютуқлари кишини қувантиради. Тажрибакор кекса презировщик А. Шоахмедов цехнинг илғор ишчиларидан биридир. У 1932 йилдан буён шу заводда узлуксиз ишлаб келмоқда. Ўртоқ Шоахмедов 1954 йил январь, февраль, март ойи планларини 300 — 350 процент бажариб, ҳозир май ойи ҳисобидан ишламоқда. У, бир ўзи уч станокни бошқаради.

Ўртоқ Шоахмедов тарбиялаб етиштирган шогирдлардан 3—4 разрядли Н. Пушко, И. Глехбенколар ҳам ўзларининг ойлик нормаларини 200 — 250 процентдан ошириб бажармоқдалар. Шунингдек токарьлардан П. А. Фролов, Ю. Г. Зайцев, Н. А. Орлов, слесарьлардан И. В. Гурьянов каби ўртоқлар ҳам социалистик меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар.

Цех коллективи биринчи квартал планини март ойининг бошларидаёқ бажариб, ҳозир москвалилар ташаббусига қўшилган ҳолда иккинчи квартал ҳисобига ишламоқда. Улар иккинчи квартал планини биринчи Май байрами шарафига бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириб бошқа цехларга намуна бўлмоқдалар.

Я. ҚУРБОНОВ, И. РИХСИЕВ

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси

(СССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Мацкевич блан суҳбат)

СССР Министрлар Совети ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг қарорига биноан, шу йил 1 августда Москвада доимий Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси очилади.

Ўзининг миқ'ёси жиҳатидан ҳам, социалистик қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантириш соҳасидаги аҳамияти жиҳатидан ҳам дун'ёда тенги бўлмаган бу виставка жуда катта аҳамиятга эгадир. Совет кишилари КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қарорида қўйилган вазифани, я'ни яқин икки—уч йил ичида аҳолининг халқ исте'мол қиладиган молларга тинмай ўсиб бораётган талабларини тўла-тўкис қондириш, енгил ва озиқ-овқат саноатини хомаш'ё блан тўла-тўкис та'минлаш вазифасини зўр ғайрат блан амалга оширётган ҳозирги пайтда бу виставка айниқса катта аҳамиятга эга. КПСС Марказий Комитети февраль — март Пленумининг «Мамлакатда ғалла етиштиришни янада кўпайтириш тўғрисида ҳамда қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш тўғрисида» чиқарган қарорини амалга ошириш соҳасида бу виставка катта роль ўйнайди.

Очиладиган виставкада қатнашиш учун 800 тадан кўпроқ колхоз, 300 та совхоз, 200 та машина трактор станцияси, машина-чорвачилик станцияси ва ўтлоқ-мелиорация станцияси, 300 та чорвачилик фермаси, ўнлаб илмий-текшириш ва тажриба муассасалари, қишлоқ хўжалигининг минг-минглаб илғорлари танлаб олинади. 1952 ва 1953 йилларда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонини олишга муваффақ бўлган қишлоқ хўжалиги ходимларининг муваффақиятлари ҳам виставка павильонларида кўрсатилади.

Краснодар ўлкасидаги Кориновский районининг Киров номли колхози 6 минг гектар ерга экилган кузги буғдойнинг ҳар гектаридан 23 центнердан ҳосил олди. Бу колхоз ҳам ўз муваффақиятларини виставкада кўрсатади. Ўзбекистон ССРдаги Сталин номли колхоз ва «Қизил Ўзбекистон» колхози, Туркманистон ССРдаги Тельман номли колхоз пахтадан мўл ҳосил олганликларини намойиш қиладилар. Илгари тажрибакор колхозчи бўлиб, ҳозирги вақтда илмий-муассаса раҳбари бўлиб ишлаётган ўртоқ Мальцев, илгари бешюзцентнерчи звено бошлиғи бўлиб, ҳозир аспирант бўлиб ўқиётган М. Гнатенко ва бошқа кўп кишилар далаларнинг ҳосилини ошириш соҳасидаги ўзларининг муваффақиятларини виставкада намойиш қиладилар.

Бу йилги виставка урушдан олдинги виставкага қараганда анча кенг территорияга жойлашади. 200 гектардан ортиқроқ майдонга жойлашган виставкада 300 тадан кўпроқ ҳархил павильонлар ва бошқа иншоотлар бўлади, буларнинг атрофларида гулзорлар, фонтанлар, ҳовузлар ташкил қилинади. Жуда кўп оранжериялар, теплицалар, ҳархил қишлоқ хўжалик экинлари экиб қўйилган участкалар, асосан Мичурин сортларидан бўлган мева дарахтлари ўтқазилган жуда катта боғ—мана шуларнинг ҳаммаси бу йил очиладиган қишлоқ хўжалик виставкасининг ҳуснига ҳусн қўшади. Виставканинг нақадар катталигини шундан ҳам билиш мумкинки, виставка территориясида ҳамма томонга қараб кетган 65 километрдан иборат асфальт ва шағал йўллар ва хиёбонлар (аллеялар) бўлади. Махсус троллейбуслар виставкага келучиларни истаган павильонларига элтиб қўяди.

97 метр баландликдаги уч қаватли бош павильон, шунингдек иттифоқчи республикаларнинг миллий услубда безатилган 16 павильони виставканинг марказий қисмини эгаллайди. Виставкага келучилар шу павльонларда СССРдаги қардош халқларнинг экономикаси ва маданияти тез яшнаб ўсиб бораётганлигини, уларнинг моддий фаровонлиги юксалаётганлигини кўрсатучи кўп сонли экспонатларни кўришлари мумкин. Россия федерациясининг махсус павильонидан ташқари виставкада РСФСР ўлкалари, областьлари ва автоном республикаларининг ҳам 12 та павльони бўлади.

126 залдан иборат «Қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш» павильонида ҳозирги вақтда машина-трактор станциялари ва совхозлар фойдалнаётган қишлоқ хўжалик машиналари ва қуролларнинг ҳаммасини кўриш мумкин. Виставка учун махсус қурилган намунали МТС усадьбаси станциянинг ишини, қишлоқ хўжалик машиналари ва қуролларини сақлашни, ремонт қилишни, уларни ёнилғи ва бошқа материаллар блан та'минлашни қандай қилиб яхши ташкил қилишни намойиш қилиб кўрсатади.

Экинчилик соҳасидаги муваффақиятларни кўрсатиш учун виставкада махсус бўлим очилади. Бу бўлимда «Деҳқончилик», «Дон», «Қанд лавлагиси» ва бошқа павильонлар жойлаштирилади. Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириб, уларни экинзорга айлантираётган қаҳрамонларнинг муваффақиятлари «Дон» павильонида биринчи марта намойиш қилиб кўрсатилади. Виставканинг шу бўлимига келган кишилар ҳархил экинлар экиб қўйилган участкаларни, мева боғларини, ўрмонзорларни ва шунинг сингариларни кўришлари мумкин.

Чорвадорларнинг муваффақиятлари виставкада кенг суратда кўрсатилади. Чорва молларининг ҳамма турларини кўрсатиш учун 79 та павильон ва ҳархил бинолар қурилади. Виставкага келганлар мана шу павильонлар ва биноларда йилига 10 минг килограммдан кўпроқ сут бераётган рекордчи сигирларни 160 килограмм оғирлигидаги қўйларни, йилига 20 килогрммдан жун бераётган қўйларни, йилига 300 — 320 та тухум қилаётган товуқларни ва бошқа кўп хил нарсаларни кўришлари мумкин. Улар типовой чорвачилик бинолари блан, район ветеринария шифохонасининг бинолари блан танишиб чиқаоладилар. Виставкада намунали сут заводи, инкубатор — паррандачилик станцияси, ветеринария поликлиникаси ҳам кўрсатилади.

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасини очиш учун қизғин тайёргарлик бормоқда. Виставкани қуриш ва безатиш соҳасидаги охирги ишлар битказилмоқда. Шу блан бирқаторда виставка очилгунча жойларда жуда катта ташкилий ишлар қилиш керак. Виставка қатнашчиларини танлаш ишлари шу йил 15 майгача тамомланиши лозим. Маҳаллий партия ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатларининг Советлари, қишлоқ хўжалик органлари виставкада қатнашиш шартларини қишлоқ хўжалигида ишловчи миллион-миллион меҳнаткашлар оммаси орасида кенг тушунтириб беришлари лозим.

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг очилиши совет халқининг ҳаётида катта воқиадир. Бу виставка колхоз тузумининг қудратини, социалистик хўжалик системасининг устунликларини яна бир марта намойиш қилади. Виставка Коммунистик партия раҳбарлиги остида коммунизмнинг нурли биносини қураётган мамлакатимиз меҳнаткашлари эришаётган жуда катта муваффақиятларни кўрсатиб беради. Совет кишилари қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини кескин суратда юксалтириш учун партия чизиб берган программани амалга ошираётган даврда очилаётган бу виставка деҳқончиликни ва чорвачиликни юксалтириш учун курашаётган кишиларнинг тажрибаларини қишлоқ хўжалигидаги миллион-миллион меҳнаткашлар оммасига ёйишга ёрдам беради. Бу виставка бизнинг дўстларимиз — халқ демократияси мамлакатларидаги меҳнаткашлар учун ҳам жуда катта аҳамиятга эга. Чунки улар Совет мамлакатидан ўрнак олиб социализм қуришни ўрганмоқдалар.

Ҳозирги вақтда кўкламги экишни авж олдираётган, чорвачилик фермаларида, Олтой, Волгабўйи, Сибирь ва Қозоғистондаги янги ерларни ўзлаштираётган, машина-трактор станцияларида ишлаётган миллион-миллион қишлоқ меҳнаткашлари Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасида қатнашишдек фахрлик ҳуқуқни олиш учун мусобақага қўшилишлари лозим. Бу эса, қишлоқ хўжалиги соҳасида партия томонидан совет халқи олдига қўйилган мас'улиятли вазифаларни муваффақият блан бажаришга, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг сентябрь ва февраль — март Пленумлари чиқарган қарорларни тезроқ амалга оширишга ёрдам беради.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Сталин район ижроия комитетида ташкилий-оммавий ишлар ёмон аҳволда

Меҳнаткашлар депутатлари Сталин район Совети ижроия комитетида ташкилий-оммавий ишларга ва бу ишларни яхшилашга етарли э'тибор берилмаётир. Район ижроия комитети ўз фаолиятини бўлим мудирлари ва аппарат ходимлари воситаси блан олиб бориб, бу ишга депутатларни, доимий комиссия а'золари ва активларни етарли жалб қилмаётир.

Район ижроия комитети сессияларни ўз муддатида ўтказмайди. Бу эса ижроия комитети раҳбарларининг депутатлардан узоқлашиб қолишига ва муҳим масалалар муҳокама этилмаслигига сабаб бўлаётир. Масалан, болаларни даволаш муассасаларининг кузги-қишки профилактик ишлари, маҳаллий саноат ва ҳунармандчилик кооперацияси, ишчи-ёшлар мактабининг аҳволи ва шу каби бирнеча муҳим масалалар муҳокама қилинмай қолган. Сессиялар ҳам белгиланган муддатларда ўтказилмаган. Масалан, ўтган йил июль ойида чақирилиши мўлжалланган V сессия август ойининг иккинчи ярмида, декабрьда ўтказилиши лозим бўлган VIII сессия шу йилнинг март ойидагина ўтказилди. Ўтган йилда ўтказилган сессияларнинг бирортасида ҳам доимий комиссияларнинг ҳисоби эшитилмади.

Район ижроия комитети ўз амалий ишида асосий таянч бўлган доимий комиссияларнинг ишларини йўлга қўйишда, уларга амалий ёрдам бермай келмоқда. Маҳаллий советларга бўлиб ўтган сайловлардан буён доимий комиссиялар блан фақат икки марта инструктив мажлис ўтказилган. Депутатларнинг сайловчилар олдида йилига камида икки марта ҳисоб бериб туришлари ҳам ташкил қилинмаган.

Район ижроия комитетининг айрим бўлим ходимлари доимий комиссияларнинг ролига баҳо бермайдилар. Улар ўз амалий ишларида уларга суяниб иш олиб бормайдилар. Мана шунинг учун ҳам район Совети ҳузуридаги 10 та доимий комиссиянинг ҳаммаси қониқарсиз ишламоқда. Айниқса маҳаллий саноат (раиси ўртоқ Порфирьев), мудофаа-физкультура (раиси ўртоқ Ғуломов), соғлиқни сақлаш (раиси ўртоқ Антипин) доимий комиссиялари мутлақо ишламай келмоқдалар.

Район ижроия комитетининг ўтган йил 3 ноябрьда бўлган мажлиси ташкилий-оммавий ишларни яхшилаш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиб, бу иш районда мутлақо қониқарсиз эканлигини қайд қилиш блан, ижория комитет раиси ўртоқ М. Мирхўжаевга район ижроия комитетида ташкилий-оммавий ишларни бир ой ичида яхшилаш, бўлимлар ишини конкрет план асосида олиб бориш, сессияларни ўз вақтида, юқори савияда ўтказилишини та'минлаш, ижроком раис ўринбосари ўртоқ Куценкога доимий комиссия ишларини жонлантириш, ҳафтада бир марта уларнинг йиғилишини ўтказиб туриш каби қатор вазифалар юклатилган эди.

Хўш, бу топшириқ қандай бажарилди? Фактлар шуни кўрсатиб турипти, шу кунгача бу қарорнинг бирон моддаси ҳам бажарилмаган. Ҳа деганда мажлис ўтказиш, узундан-узоқ қарорлар чиқариш ва унинг бажарилишини текширмасликка одатланиб қолган район ижроия комитетининг раҳбарлари ўзлари қабул қилган бу қарорни ҳам аллақачон эсларидан чиқариб юбордилар.

Район ижроия комитети раҳбарларининг мажлисбозлигини қуйидаги биттагина мисолда яққол кўриш мумкин: ўтган йили район ижроия комитетида 24 ўрнига 48 мажлис ўтказилиб, бу мажлисларда 600 дан ортиқ масала муҳокама қилинган. Шу йилнинг ўтган икки ойи ичида район ижроия комитетининг 12 марта мажлиси бўлган.

Район ижроия комитети мажлисларида қабул қилинган қарорлар ўз вақтида расмийлаштирилмайди, уни ижро этучиларга кечикиб топширадилар. Юқори органларнинг ҳамда район Совети сессияси қарорларининг ижроси текшириб борилмайди.

Район ижроия комитетининг раҳбарлари маҳалла комитетларининг ишлари блан етарли шуғулланмайдилар, маҳалла комиссия раисларининг иш фаолиятлари устидан доимий контрольлик олиб бормайдилар.

Маҳалла комитетлари раислари орасида ўз вазифасига мас'улиятсизлик блан қаровчилар ҳам кўпгина учрайди. Навоий маҳалла комиссиясининг раиси Аббосов маҳаллада хотин-қизларга нисбатан бой-феодал муносабатларга қарши кураш ўрнига, ўзи хотин устига-хотин олиб юрган. Чапаев маҳалла комитетининг раиси Аҳмедов эса, маҳалла меҳнаткашларидан қонунсиз йиғимлар ундириб олган.

Ижроия комитет ходимлари меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларига ҳам э'тиборсизлик блан қарамоқда. Район меҳнаткашлари томонидан тушган ариза ва шикоятлар, шикоят дафтарларига ўз вақтида қайд қилинмайди ва текшириб чора кўрилмайди, чора кўрилган тақдирда ҳам ариза ва шикоят берувчига ўз вақтида хабар қилинмайди. Ҳозир район ижроия комитети бўлимларида 40 дан ортиқ ариза ва шикоят ҳаракатсиз ётипти.

Яқинда район Советининг VIII сессияси бўлди. Унда район ижроия комитети раисининг вазифасини вақтинча бажарувчи ўртоқ А. Қодиров райижрокомнинг бирйиллик иши ҳақида ҳисоб берди. Сессияда сўзга чиққан депутатларнинг кўпчилиги район ижроия комитетининг иш услубидаги камчиликларни қаттиқ танқид қилдилар. Депутатлар райижрокомда мажлисбозлик авж олганини, чиқарилган қарорлар изчиллик блан амалга оширилмаётганлигини кўрсатдилар, бюрократик кўринишлар ва сансалорлик борлигини ҳам очиб ташладилар.

Сталин район ижроия комитети мана шулардан тегишли хулоса чиқариб, ташкилий-оммавий ишларни тубдан яхшилаши керак.

А. РАҲМАТ.

Кекса почтальон

Совет ҳокимияти йилларида обод бўлиб Меҳнатобод деб аталган бу гўзал қишлоқ ҳақиқий социалистик шаҳарча тусини олган. Унда бирқанча янги типда қурилган уй-жой, тўлиқсиз ўрта ва ўрта мактаб бинолари қурилган. Бу мактабларда қишлоқ меҳнаткашларининг 568 ўғил ва қизлари та'лим олмоқда. Ўқучилар орасида рус, ўзбек, қозоқ, татар ва бошқа миллат болалари бор. Улар бир оиланинг а'золари бўлганлари учун ҳам бир-бирлари блан иноқ ва дўст бўлиб яшайдилар ва ўқийдилар.

Колхоз қишлоғининг маданияти йилдан-йилга ўсмоқда. Меҳнатобод қишлоғида бир эмас, тўрт кутубхонанинг бўлиши бунга мисол бўлаолади. Бу кутубхоналарнинг фонди 20 мингдан ошиқ китобга эга. Бундан ташқари қишлоқда поликлиника, ва аптека ишлаб турипти. Колхоз қишлоғининг мевазор боғлари ва манзарали дарахтзор кўчалари кишининг баҳрини очади.

Меҳнатобод қишлоғида Ленин номли, Сталин номли ва Киров номли колхозлар жойлашган. Сталин номли колхознинг кекса почтальони Ҳайдарота Аминовни танимайдиган киши йўқ. У, колхозчи деҳқонларнинг энг ҳурматли отахони бўлиб, шу колхозда 13 йилдан буён узлуксиз ишлаб келади.

Ҳайдарота почтальонлик қилган даврдан то шу кунгача колхозчилар 10 мингларча хат, газета ва журнал олганлар. Ҳайдаротанинг бир оғиз сўзидан анча нарсани билиб олиш мумкин. Ота хурсанд бўлиб:

— Қишлоғимизда аҳолининг кўпайиши блан хат, газета-журнал ташийдиган чарм сумкам кичкиналик қилиб қолаяпти, — деб мағрурланиб қўяди.

Ҳайдарота Сталин номли колхозда почтальонлик қилиб кўп тажриба ортдирган. Ма'лумки, почтальон қанчалик тез ва чаққон ишласа, газета ва журналларни ўз вақтида олиб келса, меҳнаткашлар ўртасида газета ўқучиларнинг сони шунча кўп бўлади. Ҳайдаротанинг ёши анча улғайиб қолган бўлса ҳам, у ёшлардек тетик ва чаққон. Ҳайдарота ҳар куни район блан Меҳнатобод қишлоғи ўртасидаги 13 километрлик масофани босиб келади. Ҳайдарота республика газеталарининг кундалик сонини худди ўша куннинг ўзида обуначиларга етказади. Мана шунинг учун ҳам колхозчилар бу йил ўтган йилга нисбатан икки баравар ортиқ газета ва журналларга обуна бўлдилар.

Фақат Сталин номидаги колхоз а'золаридан юздан ортиқ киши «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», Тошкент ҳақиқати», «Ёш ленинчи», «Ташкентская Правда» газеталарига, «Ўзбекистон коммунисти», «Шарқ юлдузи», «Ўзбекистон хотин-қизлари», «Ангитатор блокноти» ва бошқа журналларга обуна бўлганлар.

Ҳайдарота келтирган газета ва журналлардан колхоз агитаторлари, мактаб ўқитучилари, ўқучилар, тракторчилар, агрономлар, медицина ходимлари, қишлоқ интеллигентлари ва барча колхозчилар баҳраманд бўлади. Ҳайдаротанинг яна яхши бир хусусияти шундаки, у об-ҳавонинг ҳарқандай шароитида ҳам қанча хат, қанча газета-журнал бўлса ҳам, ўша куннинг ўзида колхозга етказиб келади. Агар хат кўп келиб қолса, кеч бўлса ҳам, унинг эгаларига ўз вақтида етказади.

Колхоз почтальони Ҳайдаротанинг таниш овозини эшитган ҳарбир киши худди азиз меҳмони келгандек, унинг ёнига югуриб чиқади.

Ҳайдарота ҳақиқатан ҳам Мирзачўл районининг Меҳнатобод қишлоғидаги меҳнаткашларнинг азиз меҳмонидир, чунки у ҳар куни уларга қучоқ-қучоқ газета-журнал, хушхабарлар ёзилган юзлаб хатлар келтиради.

Р. АДХАМОВ.

Қишлоқ Советининг фаолияти

Қишлоқ меҳнаткашларининг ижодий ғайрат ва ташаббусларини олдимизда турган сиёсий ва хўжалик вазифаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этишда, айниқса, маҳаллий Советларнинг роли ғоят каттадир. Меҳнаткашлар депутатлари Пискент район, Пискент қишлоқ совети (раиси ўртоқ Учқун Соатов) олиб бораётган ишлар бунга яққол мисол бўлаолади.

Қишлоқ совети ўз вақтида сессия ва президиум йиғилишларини ўтказиб, буларда шу куннинг актуал масалаларини муҳокама қилиб боради. Сессияларда колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан янада мустаҳкамлаш, пахта ҳосилини ошириш, чорва, сабзавот маҳсулотларини кўпайтириш, пиллачиликни ривожлантириш, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш ва маданий қурилишлар сингари муҳим масалалар кенг ва атрофлича муҳокама қилинади ва тегишли тадбирлар белгиланиб амалга оширилади.

Қишлоқ совети 1953 йилда Ҳамза номли, Ворошилов номли мактабларга 10 минг сўмга яқин пул ажратиб, керакли хўжалик бинолари қуриб берди. Шунингдек, йўлларга шағал тўкиш, кўприклар қуриш, турли дарахт кўчатлари ўтқазиш, кутубхона ва медицина пунктларининг ремонти учун ҳам бирмунча маблағ сарф қилди.

Қишлоқ меҳнаткашларининг шикоят ва аризаларига, уларнинг талаб ва эҳтиёжларига Совет ўз вақтида жавоб беради. Доимий комиссиялар ҳарбир талабни, шикоят ва аризаларни чуқур ўрганиб, президиум мажлисларига қўйиб туради. 1954 йилнинг дастлабки уч ойида 110 та ариза ва шикоятлар кўриб чиқилди.

Қишлоқ советининг депутатлари давлат мажбуриятларини бажаришда, қишлоқ аҳолисини колхоз ишлабчиқаришида актив иштирок этишни та'минлашда фаол қатнашмоқдалар.

С. ВОҲИДОВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон ССР, Тошкент область қишлоқ хўжалиги илғорларини орден ва медальлар блан мукофотлаш тўғрисида)*

СССР Олий Совети Президиумининг 1949 йил 22 июньдаги Фармонига мувофиқ, 1951 йилда жут кўк пояси ва каноп уруғидан юқори ҳосил олганликлари, колхозлар эса қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг барча турлари бўйича ўз мажбуриятларини ва контрактация шартларини бажарганликлари, МТСнинг иши учун натура ҳақини тўлаб бўлганликлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

«ШАВКАТЛИ МЕҲНАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БЛАН

76. **Ким** Сергей Степанович — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
77. **Ким** Сухо — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
78. **Ким** Тимофей — Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг а'зоси.
79. **Ким** Хак Мун — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
80. **Ким** Чи Юн — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
81. Ким Чен Сек — Қуйичирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг звено бошлиғи.
82. **Ким** Чер Мук — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
83. **Когай** Александр Григорьевич — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
84. **Когай** Геннадий Антонович — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг звено бошлиғи.
85. **Когай** Ольга — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
86. **Ко** Тихон Харитонович — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
87. **Ли** Александр — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
88. **Ли** Алексей — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
89. **Ли** Анатолий — Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг а'зоси.
90. **Ли** Бон Сек — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг звено бошлиғи.
91. **Ли** Василий — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
92. **Ли** Галина — Юқоричирчиқ районидаги «Социализм» колхозининг а'зоси.
93. **Ли** Ген Дя — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
94. **Ли** Дин Гук — Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг а'зоси.
95. **Ли** Дю Чан — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
96. **Ли** Ен Бом — Қуйичирчиқ районидаги «Звезда» колхозининг а'зоси.
97. **Ли** Ен Себ — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг звено бошлиғи.
98. **Ли** Ен Хя — Юқоричиричқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
99. **Ли** Николай — Қуйичирчиқ районидаги Буденний номли колхознинг а'зоси.
100. **Ли** Николай Михайлович — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
101. **Ли** Петр Антонович — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
102. **Ли** Су Ен — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
103. **Ли** Феня — Қуйичирчиқ районидаги Буденний номли колхознинг а'зоси.
104. **Ли Чен** Сон — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
105. **Ли** Чир Бон — Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг а'зоси.
106. **Лим** Сан Гер — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
107. **Мавлонов** Абдуазиз — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
108. **Маллабоев** Алайдар — Қуйичирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг а'зоси.
109. **Мирзабоев** Қўзи — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
110. **Мун** Фален — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
111. **Муротбоев** Тотибой — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
112. **Мусоқулов** Жалил — Қуйичирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг а'зоси.
113. **Назарматов** Самат — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
114. **Нам** Ген Хи — Қуйичирчиқ районидаги Буденний номли колхознинг а'зоси.
115. **Нарменов** Илеш — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
116. **Нурбоев** Келесбой — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
117. **Огай** Бон Сун — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
118. **Огай** Гван Мук — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
119. **Огай** Матвей — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
120. **Огай** Мен Дю — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
121. **Огай** Николай — Қуйичирчиқ районидаги Энгельс номли колхознинг а'зоси.
122. **Огай** Николай Филиппович — Қуйичирчиқ районидаги Молотов номли колхознинг бригада бошлиғи.
123. **О** Син Хен — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
124. **Пак** Агафия Руфовна — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
125. **Пак** Александр Чангавич — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
126. **Пак** Анатолий Иванович — Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг а'зоси.
127. **Пак** Андрей — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
128. **Пак** Анна Ивановна — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
129. **Пак** Варя — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
130. **Пак** Владимир — Қуйичирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг а'зоси.
131. **Пак** Георгий Яковлевич — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
132. **Пак** Ген Бо — Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг а'зоси.
133. **Пак** Дарья — Қуйичирчиқ районидаги Молотов номли колхознинг звено бошлиғи.
134. **Пак** Дин Ук — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
135. **Пак** Дин Себ — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг звено бошлиғи.
136 **Пак** Дон Сен — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
137. **Пак** Дю Сам — Қуйичирчиқ районидаги Будённий номли колхознинг а'зоси.
138. **Пак** Ен Гу — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
139. **Пак** Ен Су — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
140. **Пак** Люция — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
141. **Пак** Михаил Петрович — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
142. **Пак** Николай Силич — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
143. **Пак** Ок Гор — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
144. **Пак** Павел — Қуйичирчиқ районидаги Буденний номли колхознинг а'зоси.
145. **Пак** Сан Хиб — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
146. **Пак** Чен Ок — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
147. **Пан** Сергей — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
148. **Парпиев** Парид — Юқоричирчиқ районидаги «Социализм» колхозининг а'зоси.
149. **Раимбекова** Кишай — Юқоричирчиқ районидаги Чкалов номли колхознинг звено бошлиғи.
150. **Соқиева** Қути — Юқоричирчиқ районидаги Чкалов номли колхознинг а'зоси.
151. **Сарибоева** Бубисора — Юқоричирчиқ районидаги Чкалов номли колхознинг а'зоси.
152 .**Сотимов** Тоғай — Юқоричирчиқ районидаги «Социализм» колхозининг а'зоси.
153. **Сотиболдиев** Умарали — Юқоричирчиқ районидаги Чкалов номли колхознинг бригада бошлиғи.
154. **Сим** Иван Хенмунович — Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг а'зоси.
155. **Смапов** Уриш — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
156. **Сон** Хак Вон — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси.
157. **Султонов** Бойбўта — Қуйичирчиқ районидаги Энгельс номли колхознинг а'зоси.
158. **Супбеков** Дуйсен — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг звено бошлиғи.
159. **Супбеков** Умир — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
160. **Тен** Александр — Қуйичирчиқ районидаги Будённий номли колхознинг а'зоси.
161. **Тен** Алексей Сехенович — Қуйичирчиқ районидаги Будённий номли колхознинг а'зоси.
162. **Тен** Андрей — Қуйичирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг а'зоси.
163. **Те** Андрей — Қуйичирчиқ районидаги Энгельс номли колхознинг а'зоси.
164. **Тен** Ги Мап — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
165. **Тен** Дон Дю — Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг звено бошлиғи.
166. **Тен** Павел — Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг а'зоси.
167. **Тен** Таисья — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
168. **Те** Тимофей — Қуйичирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг а'зоси.
169. **Тигай** Николай — Қуйичирчиқ районидаги Энгельс номли колхознинг а'зоси.
170. **Тилегенов** Оролбой — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
171. **Тин** Хан Су — Юқоричирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг а'зоси.
172. **Тоимбетова** Ойсулу — Юқоричирчиқ районидаги Чкалов номли колхознинг а'зоси.
173. **Трушкова** Валентина — Қуйичирчиқ районидаги Будённий номли колхознинг а'зоси.
174. **Турсунбоев** Ҳаитмат — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.
175. **Туртаева** Ўлбосун — Қуйичирчиқ районидаги «Янги турмуш» колхозининг а'зоси.

(ДАВОМИ БОР).

*) Боши газетамизнинг шу йил 24, 26 февраль, 2 март ва 9, 10 апрель сонларида босилган.

Имтиҳонларга ҳартомонлама пухта тайёрланайлик

Тошкент область халқ маорифи органлари партия ва Совет ташкилотларининг раҳбарлиги остида партия XIX с'ездининг директиваларида қўйилган вазифаларни амалга ошириш учун курашиб, болаларни ўқитиш ва тарбиялаш ишида анчагина муваффақиятларга эришдилар. Ўқитучилар, мактабларнинг раҳбарлари дарсларнинг ғоявий-назарий савиясини юқори кўтаришга, та'лим методикасини яхшилашга, ҳарбир фанни ҳаёт ва тажриба блан боғлашга, ўқучиларда онгли интизомни мустаҳкамлашга муваффақ бўлдилар. Область мактабларида ўзлаштирмовчилар сонининг ўқув йили бошланган даврга нисбатан анча камайганлиги, 200 га яқин ўқитучининг ўз синфлари ва фанлари бўйича тўла ўзлаштириш берганлиги бунга яққол мисол бўлаолади.

Областьда ўқув йили бошланганига қадар қўшимча равишда 20 мактаб очилди, кўпгина бошланғич мактаблар еттийиллик мактабга айлантирилди. Ҳозир олдимизда янги ўқув йилида яна 20 ўрта мактаб очиш масаласи турипти. Мактаблар сонининг кўпайиши блан ўқучилар сони ҳам тобора ошиб бормоқда. Агар ўтган йили область мактабларида 172 минг бола ўқиган бўлса, бу йил 182 минг 475 бола та'лим олмоқда.

Мактаб тормоқлари ва ўқучилар контингентининг ма'лум даражада ўсиши блан бир қаторда ўқитучи кадрлар состави сифат жиҳатидан анча яхшиланди. Бу йил область мактабларида 9 минг 571 ўқитучи дарс бермоқда. Булардан 1 минг 628 ўқитучи олий ма'лумотга эгадир.

1953—1954 ўқув йилида ўзбек қизларини мактабларга жалб этишга алоҳида э'тибор берилди. Фақат бир йил ичида 5—7 синфларда ўқучи қизларнинг сони 3,4 процент, 8—10 синфларда ўқучи ўзбек қизларининг сони 4,2 процент ошди.

Область мактабларида политехника та'лимини ўқув процессига жорий қилиш юзасидан ҳам катта ишлар қилинди. Бу тадбир ўқучиларнинг биология, химия, физика каби фанлардан мустаҳкам билим олишига самарали та'сир кўрсатди. Бу ўринда Бекобод шаҳридаги 1-нчи мактаб (директори ўртоқ Хван), Оққўрғон районидаги 11-нчи мактаб (директори ўртоқ Худяк), Паркент районидаги 1-нчи мактаб (директори ўртоқ Обидова), Калинин районидаги 26-нчи мактаб (директори ўртоқ Қорабоев), Оржоникидзе районидаги 14-нчи мактаб (директори ўртоқ Михольский) ларда бу соҳада олиб борилган ишларни алоҳида кўрсатиб ўтиш керак.

Шунингдек, кенг жамоатчилик халқ маорифи органларига катта ёрдам берди. Фақат шу йилнинг ўзидагина жамоатчилик ёрдами блан областьда 47 мактаб биноси қурилди ва ўқув-тарбия ишларига мувофиқлаштирилди.

Ҳозир область мактабларида бўлажак имтиҳонларга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Ўқитучиларнинг бутун э'тибори программа материалларини тўла-тўкис ўтиб тамомлаш ва ўтилган материалларни ма'лум системада такрорлашга қаратилмоқда. Шуни айтиш керакки, ўтилган материалларни такрорлашни тўғри ташкил этиш — имтиҳонларни муваффақиятли ўтказишнинг гаровидир. Тажрибали ўқитучилар ўқув материалларини такрорлашда уни коммунистик қурилишимиз вазифалари блан боғламоқдалар, муҳим лаборатория ишларини қайта ўтказмоқдалар, тажрибалар қилмоқдалар, экскурсиялар уюштирмоқдалар, физика, биология ва химия кабинетларида программа материалларининг барча бўлимлари юзасидан ўқучиларга консультациялар бермоқдалар.

Шуни айтиш керакки, ўтган йили Оҳангарон шаҳридаги мактабларда имтиҳонларга тайёргарлик кўриш ишлари анча уюшқоқлик блан ўтказилди. Кўпчилик мактабларда махсус хоналар жиҳозланди, дарсликлар ва кўргазмали ўқув қуроллари блан та'минланди. Мактабларда такрорлаш методига катта э'тибор берилди, шаҳарнинг корхоналарига экскурсиялар ўтказилди. Ҳарбир мактабда конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди, бу тадбирлар педагогика советларида муҳокама қилинди ва тасдиқланди. Программа материалларини такрорлашда унинг энг қийин бўлимларига жиддий э'тибор берилди, ўзлаштирмовчи ўқучилар блан индивидуал ишлар олиб борилди, ота-оналар учун «Болаларни имтиҳонларга тайёрлаш даврида ота-оналарнинг вазифалари» деган темада махсус суҳбатлар ўтказилди. Буларнинг ҳаммаси имтиҳонларни юқори савияда ўтказишга катта ёрдам берди.

Броқ, мактабларни имтиҳонларга тайёрлашда жиддий хатоларга ҳам йўл қўйилди. Ўқучилар ва уларнинг ота-оналари, ба'зи ўқитучилар ва мактабларничг раҳбарлари имтиҳонларга тайёргарлик кўришда имтиҳонларни ўтказиш ҳақидаги инструкция блан чуқур танишмадилар. Имтиҳон комиссиялари кечикиб белгиланди, ассистентлар нотўғри танланди. Имтиҳонларни ўтказиш учун зарур ҳужжатларни ва кўргазмали ўқув қуролларини тайёрлаш кечиктирилди, программа материалларини такрорлаш соҳасида катта камчиликларга йўл қўйилди, назариянинг практика блан боғланишига етарлч э'тибор берилмади, фақат имтиҳон билетларига жавоблар ҳозирлаш блан чекланилди. Шунингдек, имтиҳонлар вақтида ўқучилар билимини нотўғри баҳолаш, ҳоллари юз берди. Бундай камчиликлар айниқса Ўртачирчиқ, Бўка, Бекобод, Чиноз, Янгийўл районларида кўпроқ содир бўлди. Бу камчиликларни имтиҳонларга ҳартомонлама пухта тайёргарлик кўриш йўли блангина батамом тугатиш мумкин.

Ма'лумки, имтиҳон даврида мактабларда ўқув йили давомида олиб борилган та'лим-тарбия ишлари якунланади, бу соҳада эришилган муваффақиятларнинг даражаси синовдан ўтказилади. Шунинг учун ҳам бу вазифа имтиҳон олучиларнинг диққат марказида туриши керак. Бундан ташқари имтиҳонларда ўқучиларнинг билим даражалари ҳам ҳартомонлама чуқур синаб кўрилиши лозим.

Биз имтиҳонлар даврида ўқучи ва ўқитучиларнинг ўқув йили давомида олиб борган ишлари ва қўлга киритган муваффақиятларини текширар эканмиз, шу блан бирга мактабларнинг ишларини ҳам, шу жумладан раҳбарликнинг кўпгина томонларини ҳам текширишдан ўтказамиз. Чунки имтиҳонлар мактаблардаги умумий педагогик ишлар савиясинигина эмас, унинг муҳим элементларини, я'ни ўқитучилар болалар нутқининг равон, аниқ бўлиши, ўз фикрларини тўғри баён қилаолишлари учун қандай талабчанлик блан қараганликларини, баҳоларнинг ҳаққонийлигини аниқлашга ҳам имкон беради. Шундай қилиб, имтиҳонлар ба'зи ўқитучилар, шунингдек мактабларнинг педагоглар коллективи ва раҳбарлари учун ҳам катта синовдир.

Бу, мактабларнинг ўқитучилари, раҳбарлари ва халқ маорифи органларидан бўлажак имтиҳонларга ҳартомонлама пухта тайёргарлик кўришни талаб этади. Шундай экан, халк маорифи органларининг ходимлари мактаблар блан яқиндан алоқа қилиб туришлари, ўқув тарбия ишлари процессини изчил кузатиб боришлари, имтиҳонларга тайёргарлик кўришдаги камчиликларни ўз вақтида тугатишлари ўқучиларнинг уй вазифалари ва ҳар турли вазифалар блан ортиқча банд бўлиб қолишига мутлақо йўл қўймасликлари лозим. Шу блан бирга ўтилган материалларни билетлар асосида кайтаришга узил-кесил барҳам бериш керак. Мактабларнинг ўқитучилари, раҳбарлари ва халқ маорифи органлари ўқучилар ўртасида тушунтириш ва тарбия ишларини кучайтиришлари зарур.

Шу нарсани доимо эсда тутиш керакки, бу йил IV синфларнинг ўқучилари биринчи марта имтиҳон берадилар. Шунга кўра бу ўқучилар ўртасида кенг кўламда тушунтириш ишлари ўтказиш муҳим роль ўйнайди. Бунинг учун ҳарбир синфда имтиҳонларга бағишланган йиғилишлар ўтказилиши, бундай йиғилишларда синф раҳбарлари ўқучиларга имтиҳонларнинг мақсад ва вазифалари, унинг аҳамияти ҳақида аниқ тушунча беришлари, имтиҳонларни ўтказиш ҳақидаги инструкцияни батафсил ишлаб чиқишлари зарур. Фақат шундан сўнггина имтиҳонларга кирган фанлар бўйича планли равишда консультациялар уюштиришга кириш керак. Лекин бундай консультациялар имтиҳонлар олдидан ва имтиҳонлар давомида ўтказилмаслиги керак.

Ўтказиладиган консультациялранинг вазифаси—айрим ўқучиларга илгари ўтилган ва айрим сабаблар блан вақтида ўзлаштирилмаган барча материални чуқурроқ ва асосли ўзлаштиришда ёрдам беришдан иборатдир. Консультациялар блан бирга ўқучиларнинг мустақил ишлашига ҳам алоҳида э'тибор бериш керак. Ўқучиларнинг имтиҳонларгача ва имтиҳонлар даврида кундалик режимга қат'ий амал қилишлари муҳим аҳамиятга эгадир. Шу мақсадда ҳарбир синф ўқучилари учун алоҳида намунали машғулот ва дам олиш режимлари тавсия этилиши керак.

Ўқучилар ўртасида тушунтириш ишлари олиб бориш блан бирга, бундай тушунтириш ишларини ота-оналар ўртасида ҳам ўтказиш керак. Шунга эришмоқ зарурки, ота-оналар ўқучиларда имтиҳонларга онгли ва тўғри муносабатда бўлиш ҳиссини, ўз кучларига ишонч ва дадиллик туйғусини уйғотсинлар, болаларни уй ишлари блан банд қилиб қўймасинлар, кундалик режимнинг бажарилишини кузатиб турсинлар, уларнинг ўтилган материалларни такрорлашлари устидан контроль ўрнатсинлар, кўнгилли дам олишларини мақсадга мувофиқ равишда уюштирсинлар.

Халқ маорифи органлари ва мактабларнинг раҳбарлари ассистентларни ва имтиҳон комиссияларида иштирок этучи халқ маорифи органларининг вакилларини танлашга жиддий э'тибор беришлари керак. Мактабларнинг раҳбарлари кўпинча ассистент белгилашга юзаки ёндашадилар, физикадан ўтказиладиган имтиҳонларга тил ва адабиёт ўқитучиларини, тарихдан ўтказиладиган имтиҳонларга эса химия ўқитучиларини тайинлайдилар ва ҳоказо. Бу ҳол имтиҳонларнинг ўтказилишида салбий та'сир кўрсатиши, шубҳасиздир. Ассистент ўз вазифасини яхши адо этиши учун у имтиҳон ўтказиладиган фандан ва имтиҳон методикасидан хабардор бўлиши, имтиҳонларда актив иштирок этиши ва уни тўғри ўтказишга жиддий э'тибор бериши зарур.

Бундан ташқари ҳарбир ассистент имтиҳонлар бошланишига қадар ўзи имтиҳонлар вақтида иштирок этадиган фан ва синфлар бўйича бирнеча дарс ёки консультацияларни кўздан кечириши, синфнинг умумий аҳволи ва ўқучиларнинг билим даражалари, характерлари блан атрофлича танишиши, имтиҳонлар ҳақидаги инструкцияни яхши ўрганиб чиқиши керак. Халқ маорифи органлари вакилларини белгилаганда ҳам уларнинг олдига худди шундай талабни қўйиш керак. Чунки халқ маорифи органларининг вакиллари — имтиҳонлар вақтидаги давлат контроли ҳисобланади.

Имтиҳонларга тайёргарлик кўришда имтиҳонлар жадвалини тўғри тузиш мас'улиятли момент ҳисобланади. Ма'лумки, мактабларнинг раҳбарлари, айниқса ёш ва кам тажрибали раҳбарлар, имтиҳонлар жадвалини кўпинча нотўғри ва қониқарсиз тузадилар. Мактабларнинг раҳбарлари бу каби ҳолларга йўл қўймаслик учун, улар ўз мактабларининг, ва айрим синфларнинг конкрет хусусиятларини, ҳарбир синфда ҳарбир фан бўйича ўқув ишлари сифатининг қандайлигини э'тиборга олишлари керак. Имтиҳонлар жадвали шундай тузилиши керакки, синфдан-синфга кўчириш имтиҳонларига тайёргарлик кўриш учун камида икки кун, тамомловчи имтиҳонлар учун камида уч кун ажратилиши лозим. Имтиҳонларнинг тахминий жадвалини тузганда, уни дастлаб ўқитучилар ва ўқучилар ўртасида муҳокама қилиш ҳамда уларнинг бу ҳақдаги фикрларини э'тиборга олиш керак.

Мактабларни имтиҳонларга тайёрлашда, имтиҳонлар вақтида у ёки бу практик ишларни бажариш учун зарур бўлган кўргазмали ўқув қуролларини ҳамда барча турдаги материалларни ҳозирлаб қўйиш муҳим аҳамиятга эгадир. Броқ кўпгина мактабларнинг раҳбарлари бунга етарли э'тибор бермайдилар. Ўтган йили шундай фактлар содир бўлдики, яхши жиҳозланган физика ва химия кабинетлари бўлгани ҳолда, имтиҳонлар одатдаги синф хоналарида ба'зибир асбоб ва таблицалар блан ўтказилди. Бу йил бундай камчиликка мутлақо йўл қўймаслик керак.

Мактабларни имтиҳонларга тайёрлашда кенг жамоатчилик, маҳалий партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари халқ маорифи органларига ҳартомонлама ёрдам беришлари, мактаб ва ўқучилар тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилишлари, уларни бошқа ишларга жалб этмасликлари, жамоат ишлари блан ортиқча банд қилиб қўймасликлари керак. Маҳаллий совет ташкилотлари мактаб биноларини яхшилаб жиҳозлашда, имконияти бор ва зарур бўлган жойларда иссиқ овқат ташкил этишда мактабларга яқиндан ёрдам беришлари зарур.

Аҳоли ўртасида синфдан-синфга кўчириш имтиҳонларининг муҳим давлат аҳамиятига эга эканлиги ҳақида оммавий-агитация ва тушунтириш ишларини кенг кўламда қизитиб юбориш лозим.

Халқ маорифи ходимлари олдида турган асосий вазифа — имтиҳонларга пухта тайёргарлик кўриш ҳамда синфдан-синфга кўчириш ва тамомлаш имтиҳонларини юксак савияда ўтказишдан иборатдир.

М. МАҚСУДОВ,
Тошкент область халқ маорифи бўлимининг мудири.

Экишни тез сур'ат блан, юқори сифатли қилиб ўтказайлик!

Имконият бирхилу, ишда фарқ катта

ИЛҒОРЛАР ОРАСИДА

Охунбобоев номли колхоз ўтган йили 620 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектар ердан 36,8 центнердан пахта етиштирди ва пахта тайёрлаш планини 104 процент қилиб бажарди. Колхоз эрта кузданоқ бу йилги мўл ҳосил учун замин ҳозирлаш мақсадида барча пахта майдонларини ғўзапоядан тозалаб, ўғитлади ва ва шудгор қилиб қўйди.

Колхозга бу йил қўшни Молотов номли колхоз бирлашиб, пахта майдони 1 минг 150 гектарга кўпайди. Бу йирик колхознинг азамат пахтакорлари ана шу катта майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олдилар. Ўз ва'даларини доимо бажариб келаётган колхоз а'золари ва унга хизмат кўрсатучи механизаторлар кўклам экиш кампаниясига зўр тайёргарлик блан, барвақт киришдилар.

Колхоз а'золари чигит экишга тушишдан олдин экишга ажратилган 110 тонна уруғлик чигитни ўз вақтида ташиб олдилар. Унгача ҳар гектар ерга 400 килограммдан фосфор ва кўп миқдорда маҳаллий ўғит солинди. Далаларга ҳаммаси бўлиб 5 минг тонна гўнг чиқарилди. Давлат томонидан берилган 1 минг 40 тонна минерал ўғит ташиб олинди.

Колхозга хизмат қиладиган Сирдар'ё район 2-нчи МТСнинг Сум Харитон, Илья Бухаров ўртоқлар бошлиқ трактор бригадаларининг механизаторлари шу кунларда ғайрат блан ишлаб, ерларни чигит экишга сифатли тайёрлаб бермоқдалар ва чигит экиш графигини ошириб бажармоқдалар. Улар механизаторларнинг Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчилари Мурожаатида кўрсатилганидек, социалистик мусобақа асосида ишлаб, техника кучидан тўла ва унумли фойдаланмоқдалар.

Колхоз правлениеси бригада ва звенолар составини қайтадан кўриб чиқди ва уларни тажрибали, илғор агротехника қоидаларига амал қиладиган кишилар блан мустаҳкамлади. Бригада ва звеноларга ерлар тўғри тақсимлаб бириктилди, асбоб-ускуналар ҳамда от-уловлар блан тўла та'минланди.

Охунбобоев номли колхозда техника кучидан ва ички имкониятлардан самарали фойдаланилаётгани, далада социалистик мусобақа кучайтирилиб, меҳнат қилинаётганлиги учун ҳам чигит экиш графиги ошириб бажарилмоқда. Мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилган колхозчилар, механизаторлар чигитни тезроқ экиб, уни бехато ундириб олиш учун курамоқдалар.

Колхоз правлениеси (раиси ўртоқ А. Убайдуллахўжев) партия ташкилоти (секретари ўртоқ И. Бойназаров) чигитни ўз вақтида экиб олиш учун тегишли тадбирларни кўрдилар. 14 дала шийпони чиройли қилиб безатилди, далада иссиқ овқат ташкил қилинди ҳамда болали аёлларнинг унумли ишлашлари учун яслилар очилди.

Колхознинг уч участкасидаги агитколлектив ва унга бириктилган агитаторлар колхозчилар ўртасида партия ва ҳукуматимизнинг мамлакат қишлоқ хўжалигини юксалтириш ва халқ фаровонлигини тобора ошириш ҳамда Ўзбекистонда 1954 — 1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини кенг тушунтирмоқдалар.

Колхоз а'золари партия ва ҳукуматимизнинг бу қарорларида кўрсатилган вазифаларни бажаришга муносиб ҳисса қўшиш учун зўр ғайрат блан фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Колхоздаги ҳарбир киши кундалик нормасини ошириб бажараётир. Колхозчилар, тракторчилар ерларни чигит экишга сифатли тайёрлаб бераётирлар ва универсалчилар ана шу ерларга тез сур'ат блан чигит экмоқдалар.

Чигит экиш кампаниясига тайёргарлик кўришда ва чигит экишда колхоз коммунистлари авангард бўлмоқдалар. Коммунист Закия Саидова бошлиқ 4-нчи бригада чигит экишни биринчи бўлиб тамомлади. Бригада а'золари шу кунларда чигитни бехато ундириб олиш учун курашмоқдалар.

Колхоз правлениеси ғўза туплари қалинлигини бир хилда бўлишини та'минлаш учун тегишли тадбирларни кўрди. Колхознинг кекса пахтакори Турғунбой ота Ирисбоев чигит ола чиққан жойларга ўтқазиш учун парникда 3 миллион туп ғўза кўчати тайёрлаб қўйди.

БУ АҲВОЛДА ЧИГИТ ҚАЧОН ЭКИБ БЎЛИНАДИ-Ю, ПАХТА ҚАЧОН ПИШАДИ?

Райондаги Ильич номли колхоз ҳам Охунбобоев номли колхоз каби катта имконият ва шароитга эга. Аммо ундаги ҳозирги аҳвол Охунбобоев номли колхоз аҳволига ҳеч ўхшамайди.

Колхоз бир вақтлар ўзининг мўл пахта ҳосили блан республикага машҳур бўлган колхозлардан бири эди. Кейинги вақтларда эса у ўз шуҳратини йўқотиб, районда орқада қолаётган колхозлардан бири бўлиб қолди. Колхоз ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажармаган бўлса ҳам, бу йилги мўл ҳосил учун яхши тайёргарлик кўрмади. Барча майдонларидаги ғўзапоялар йиғиштириб олинмасдан, қор остида қолиб кетди.

Колхоз бу йил 950 гектар ерга чигит экиши керак. Афсуски, ҳозиргача шу майдоннинг 10 процентига ҳам чигит экилгани йўқ. Уруғлик учун ажратилган 80 тонна чигит, 338 тонна минерал ўғитнинг ҳаммаси ташиб келтирилмаган.

Бу колхозга хизмат қиладиган 1-нчи МТСнинг Морозов, Лисенко ва Сироткин ўртоқлар бошлиқ трактор бригадалари ҳали ишга астойдил киришмаганлар. Чунки 1-нчи МТС (директори А'замов) ҳамда шу зона бўйича райком секретари Меербеков ўртоқлар колхоз аҳволидан хабар олмай қўйганлар. Ўртоқ Меербеков колхозга тез-тез келиб турса ҳам, у қуруқ, оғзаки буйруқ, дабдабали кўрсатмалар беришдан нарига бормайди. Колхоз ишлабчиқаришига конкрет раҳбарлик қилмайди. Колхоз раиси Қурбон Муллаев, партия ташкилотининг секретари Мавлон Муродов ўртоқларнинг ўтакетган даражада бепарво бўлиб қолганини билса ҳам ҳечқандай чора кўрмайди.

Колхозда интизом ниҳоятда бўшашиб кетган, ким қандай ишлагани тўғри ҳисобга олинмайди.

Сирдар'ё район партия ва совет ташкилотлари бу колхозни қолоқликдан чиқариш учун тезликда амалий ёрдам ва конкрет раҳбарлик қилишлари керак. Бўлмаса, колхоз бу аҳволда чигитни қачон экиб бўлади-ю, пахта қачон пишади?.

А. РАҲИМОВ.

Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов раҳбарлик қилаётган Октябрь районидаги Каганович номли колхознинг а'золари Майолди социалистик мусобақасига қўшилиб, чигитни қисқа муддатда экиб олиш учун курашмоқдалар. Колхоз а'золари бу йил 2 минг гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қулмон Мирзаев раҳбарлик қилаётган 1-нчи бригада а'золари ҳар гектар ердан 60 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. **Суратда:** Каганович номли Колхознинг 1-нчи бригадасида чигит экилмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси),

Экиш графиги бажарилмаётир

Тошкент қишлоқ район, Қатортол қишлоқ советидаги колхозлар 1953 йилда ишлабчиқариш ва давлат маҳсулот топшириш планини бажараолмадилар. Айниқса бу қишлоқ советидаги «Қизил Шарқ» колхози планда кўрсатилганидан анча кам ҳосил олди. Бунинг сабаби шуки, колхоз правлениеси активлар блан бамаслаҳат иш олиб бормади, экинлар парваришида агротехника қоидаларига етарлик даражада амал қилинмади.

Колхозда мўл ҳосил етиштиришда бригада бошлиқлари ва уларнинг ишчанлиги ғоят муҳим роль ўйнашига қарамасдан, колхоз правлениеси ўтган йил бригада бошлиқларининг составини яхшилашга э'тибор қилмаган эди. Бу ҳам ишнинг ёмон натижалар блан якунланишига сабаб бўлди.

Колхоз правлениеси бу йил ҳам бригада бошлиқларини танлашда юзакичилик блан иш кўрди. Ҳатто, ўтган йил мўл ҳосил етиштириб, социалистик мусобақада биринчилар қаторида бўлиб келган ба'зи бригада бошлиқларини ишдан четлаштириб қўйди.

Колхоз а'золари бу йил 591 гектар ерга сабзавот экиб мўл ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Пиёзнинг ҳар гектаридан 115 центнер, помидордан 230 центнер ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштиришга қарор қилинди. Броқ, ишнинг ҳозирги бориши бу мажбуриятга яраша эмас. Колхоз 10 апрельгача далага 700 тонна маҳаллий ўғит чиқариши керак эди. Аммо 417 тонна маҳаллий ўғит чиқарилди, холос. Минераль ўғитлар ҳам шу маҳалгача ташиб олинмаган.

Ҳозир кўпчилик колхозларда эртаги картошкани экиш тугалланаётир. Лекин «Қизил Шарқ» колхозида уруғлик картошкалар эндигина очилиб, сараланмоқда. Бу — картошкани ўз вақтида сифатли экиб олиш ишларини кейинга сурмоқда.

Масалан, графикка кўра ҳозиргача 50 гектар ерга картошка, 50 гектар ерга пиёз, 10 гектар ерга карам экилиши керак эди. Аммо бунинг ярмиси ҳам бажарилмади, шу жумладан картошка экилмади.

МТС бу йил колхозга етарли трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини юборган. Броқ колхозда бу техникадан унумли фойдаланиш учун шароит туғдирилмаган. Натижада машиналар ишида кўпинча узилиш бўлмоқда. Масалан, тракторчилардан Маҳкам Аҳмедов, Файзи Жумабоев, Ҳамро Қаххоровлар ҳаво очиқ бўлган кунларда ҳам иш қилмадилар.

Колхозда меҳнатни уюштиришда ҳам анча камчиликлар бор. Ҳарбир иш учун нормалар ва бу нормалар учун ёзиладиган меҳнат кунлари ҳали ҳам белгиланган эмас. Колхозчилар бажарган иш ўз вақтида ҳисобга олинмайди, натижада колхозчилар ўзларига қанча меҳнат куни ёзилишини билмайдилар. Ҳали ҳам барча колхозчилар тўла равишда дала ишларига жалб этилмаган. Бунинг сабаби шуки, колхозда болалар яслиси, болалар боқчаси, шунингдек далада иссиқ овқат ташкил қилинмаган. Колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар ҳам яхшиланмаган.

Қатортол қишлоқ советидаги Сталин номли, «Сталинград» колхозларида ҳам аҳвол «Қизил Шарқ» колхозидагидан қолишмайди. Район партия, совет ташкилотлари, МТС ва қишлоқ советининг раҳбарлари бу аҳволни билсалар ҳам ҳеч қандай чора кўрмаётирлар. Мунтазам контрольлик йўқлигидан, колхоз раҳбарлари ҳам бепарво бўлиб қолганлар.

Тошкент қишлоқ район партия ва совет ташкилотлари Қатортол қишлоқ советидаги колхозларга амалий раҳбарликни кучайтиришлари керак.

Ғ. АБДУЛЛАЕВ.

Ёшлар бригадасида

Калинин районидаги «XVIII партс'езд» колхозининг ўртоқ Ваҳоб Зокиров бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси бу йил 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олган.

Бригада а'золари олинган социалистик мажбуриятни шараф блан бажарилишини та'минлаш мақсадида мавжуд куч ва имкониятлардан унумли фойдаланиб, чигит экишни колхозда биринчи бўлиб тамомлади. Ҳозир бригада а'золари чигитни биртекис ундириб олиш учун курашмоқдалар.

К. ҲОШИМОВ.

МАҲАЛЛИЙ ГАЗЕТАЛАР САҲИФАЛАРИДАН

КЕКСА ПАХТАКОРЛАРНИНГ ХИЗМАТИ

Яқинда, Сирдар'ё районидаги Каганович номли колхознинг 20 дан ортиқ кекса колхозчилари йиғилиб райондаги барча кекса колхозчи-деҳқонларга қарата мурожаат қабул қилдилар. Уларнинг бу мурожаати район **«Қизил юлдуз»** газетасида э'лон қилинди. Улар ўз мурожаатларида бундай деб ёзадилар:

«Партия ва ҳукуматимизнинг меҳнаткашларнинг фаровонлигини янада яхшилашга қаратилган кейинги қарорлари биз, Каганович номли колхознинг кекса пахтакорларини ҳам бениҳоя руҳлантирди ва меҳнат ғайратимизни оширди. Биз, 20 дан ортиқ кекса колхозчилар ёшимиз улғайиб, ишдан бўшаб қолган эдик. Эндиликда биз партиямизнинг қарорларини амалга ошириш учун колхоз даласида меҳнат қилиб пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириб бериш блан жавоб қайтаришни ўзимизнинг бирданбир ватанпарварлик бурчимиз деб биламиз».

Кекса колхозчилар ўз йиғилишларида бирма-бир сўзга чиқиб, улар ўз сўзларида қўлларидан келганча колхоз ишига ёрдам бериш, ўзларининг бой тажрибаларини ёш пахтакорларга ўргатиш, колхоз пахта майдонининг ҳар гектаридан 30—36 центнердан пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олдилар. Улар ўз йиғилишларида тубандаги қарорга келдилар:

«Биз пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун механизациядан кенг фойдаланамиз. 1-нчи МТСнинг колхоздаги механизаторлари блан мустаҳкам ҳамкорликда ишлаймиз. Кўклам чигит экиш кампаниясини энг қисқа ва энг қулай агротехника муддатида—7—8 иш кунида ўтказишга эришамиз. Бунинг учун ҳамма имкониятлардан фойдаланамиз. Чигитни барча майдонда 25 апрельдан кечиктирмай бир текис ундириб олишга эришамиз. Пахта қатор ораларида энг камида 4 марта чуқур чопиқ, культивация ўтказамиз. Ғўзанинг ўсиш даврида авжига қараб, 2 — 3 марта озиқлантирамиз ва қондириб суғорамиз».

Кекса колхозчилар ўз йиғилишларида колхоз ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажаролмай қолганлиги уларга ҳам қаттиқ та'сир қилганини, эндиликда пахтадан юқори ҳосил етиштириб, колхознинг шон-шуҳратини кўтаришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшажакларини ҳам айтиб, райондаги барча кекса пахтакорларни пахтачиликни ривожлантиришда колхозларга яқиндан ёрдам беришга, ўз тажрибаларини бошқа колхозчиларга тарқатишга, бутун совет халқи блан бир қаторда партиямиз Марказий Комитетининг қарорини амалга оширишда иштирок этишга чақирдилар.

Каганович номли колхоз кекса пахтакорларининг бу мурожаатини райондаги бошқа колхоз кекса пахтакорлари ҳам қўллаб-қувватламоқдалар.

ИЛҒОРЛАР МИНБАРИ

Пискент район **«Пахта учун»** газетасининг редакцияси 1954 йил кўклам экиш кампанияси бошланганлиги, пахта, пилла, чорва ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун курашнинг қизғин даври кирганлиги муносабати блан барча мухбирларига ва газетхонларга очиқ хат ёзди. Хатда мухбирлар ва газетхонларни илғорлар тажрибасини кенг ёритиш, ишёқмас, дангасаларни фош қилиб боришга чақирилади. Унда:

«Шунга эришиш керакки, районимизнинг илғор колхозлари, звено ва далачилик бригадалари, илғор механизаторлар ва трактор бригадалари, энг яхши чорвадорлар социалистик мусобақа илғорлари газетамизнинг «Илғорлар минбари» деган сарлавҳаси остидан жой олсинлар» дейилади.

Шу кундан бошлаб «Пахта учун» газетаси «Илғорлар минбари» рубрикаси остида мунтазам материаллар бериб бормоқда.

КОЛХОЗ БОЗОРИ

Бундан бирнеча йил илгари ташкил бўлган Гулистон районидаги Коногвардейский колхоз бозори Ховос ва Бекобод районининг бир қисм аҳолисига хизмат қилади.

Шу районда чиқадиган **«Коммунизм учун»** газетасининг ёзишича колхоз бозори тобора обод бўлмоқда. Чунончи:

«1953 йил давомида колхоз бозорида 4 та павильон, 9 та савдо дўкони, 3 хонали гўшт дўкони ва ҳархил бошқа майда савдо шохобчалари қурилди».

Шунингдек бозор майдони 1 гектарга кенгайтирилиб, 45 метр узунликда сут ва майда резавор маҳсулотлари сотиш жойига айлантирилган бозорни обод қилиш учун ошхона, чойхона, буфет ва дўконлар қурилади.

Завод кино-лекторийси

«Чирчиксельмаш» заводи ҳузуридаги кино-лекторий фақат биринчи йил ишлаётгани йўқ. Бу лекторий ўтган йили ишчи ва хизматчиларга 200дан ортиқ сеанс кўрсатди. Бу сеансларни 44 мингга яқин киши тамоша қилди. 1954 йилнинг январь ва февраль ойи ичида эса, 40 дан ортиқ техника, фан ва оммабоп кинофильмлар кўрсатилди. «Ҳозирги замон цемент заводи», «Йирик қуйма ишлабчиқаришни механизациялаш», «Улуғ Хитой халқининг бирлиги» ва бошқа кинофильмлар ишчи ва хизматчиларни жуда қизиқтирди. Бу вақтлар ичида ҳарбир кино-сеансдан олдин Вишневецкий, Липилин, Светлов, Чичиль каби пропагандист ўртоқлар турли темаларда лекциялар ўқиб эшитдирдилар.

Фан ва техника ютуқларини намойиш қиладиган бу кино-фильмлар завод ишчиларининг янгиликларни ўрганишларига, уларнинг янгидан-янги ихтиро'лар яратишларига катта ёрдам бермоқда.

Токарьлар, слесарьлар, технологлар бу фильмлардан илҳомланиб, завод конструкторлик бўлимига бирнеча рационализация таклифларини тақдим қилдилар.

Яқинда «Геометрия — ҳал қилучи қурол» номли кинофильм кўрсатилди. Тезкор токарьлардан Идрисов ва Темиркаев ўртоқлар бу фильмдан ўрганиб, деталь ишлаб чиқаришнинг янги усулини амалга оширдилар. Геометрия усулидан фойдаланиб қилинган иш станокларнинг ҳаракатини тезлаштириш ва сифатли маҳсулотлар ишлабчиқариш имкониятини яратди.

«Йирик қуйма ишлабчиқаришни механизациялаш» кино-фильмининг та'сири блан эса, ишчилар ишлабчиқаришда янги муваффақиятларга эришиб, пўлат қуйилмаларини браксиз ишлаш имкониятига эга бўлдилар.

— Бизга фан ва техника янгиликларининг кино-фильмлар орқали кўрсатиб турилиши, — дейди ишчилар, — бизнинг техника билимимизни кундан-кунга оширмоқда.

В. СКОРОДУМОВ.

Гуманист рассом

(В. В. Верешчагиннинг вафотига эллик йил тўлиши муносабати блан)

Машҳур рус рассоми Василий Васильевич Верешчагин ўз ижоди блан рус сан'ати тарихига ғоят буюк ва муҳим ҳиссалар қўшди. Чунки В. В. Верешчагин асарларининг асосий қаҳрамонлари Лев Толстойникига ўхшаш — ҳақиқат эди.

Верешчагин ижодининг асосий қисмидаги аччиқ ҳақиқат бутун инсониятни ҳаяжонга солучи ҳодисага — урушга тааллуқлидир. Гуманист рассом бутун ҳаётида ҳарқандай зўрликка ва зулмга қарши курашди, урушни ўз ижодида асосий тема қилиб олди. Верешчагин урушга қарши урушни ҳаққоният блан тасвирлашга бутун дун'ё сан'ати тарихида биринчи бўлиб э'тибор берди. Верешчагин П. М. Третьяковга юборган хатларидан бирида бундай деб ёзган эди: «Менинг кўз олдимда, я'ни рассом кўз олдида уруш турипти ва мен кучимнинг борича урушга қарши зарба бермоқдаман, менинг зарбаларим кучлими, та'сир кўрсатаоладими, йўқми, бу иккинчи масала, менинг «талантим»га доир масала. Лекин, мен раҳм-шафқат қилмай, зарб урмоқдаман».

Верешчагин уруш—катта офат бўлганлиги учун урушни тўғри тасвирлаш кераклигига ва шу орқали уруш оловини ёқучиларнинг қабиҳ кирдикорларига зарба бериш лозимлигига қаттиқ ишонган эди. Шу блан бирга, Верешчагин мудофаа уруши—халқнинг буюк қаҳрамонлиги эканлигини яхши тушунарди. 1812 йилги урушни ва Наполеон авантюрасининг ҳалокатга учрашини чуқур ватанпарварлик руҳи блан, зўр ботирлик блан тасвирлади.

Верешчагин туғилиб ўсган муҳит унинг келажакдаги ижодий йўлига унча қулай шароит туғдирмади. Верешчагиннинг отаси—помешчик—«қадимги дворянин» ўғлига сан'ат блан шуғулланишини ма'қул кўрмади. В. В. Верешчагин 8 ёшга кирганда уни ёш болалар ҳарбий корпусига бердилар: ўнбир ёшида эса денгиз корпусига ўтди. Николай ҳукмронлик қилган замондаги ҳарбий мактабнинг киши зеҳнини ўтмас қиладиган шароити бўлажак рассомга салбий та'сир қилди, шунга қарамасдан у, ҳаддан ташқари кунт блан ўқиди ва яхши ўқиганларнинг бири бўлди. Верешчагин ўша вақтда ҳам расм чизиб юрарди. У, корпусни тамомлагач, ишдан бўшаб, сан'ат Академиясига кирди. Ўғлининг ҳаракатидан ғазабланган отаси Верешчагинга моддий ёрдам беришдан бош тортди. Верешчагин эса, яшаш учун таржимонлик блан шуғулланиб, ўз йўлидан ишонч блан борди. Верешчагин сан'ат Академиясида муваффақият блан ўқиди ва ҳатто «классик темада» чизган композицияси учун кумуш медаль олди. Броқ, Верешчагин яқиндагина академияда ма'қул топилган асарини йиртиб ташлаб, Академиядан кетиб қолди. Бунинг сабаби шундаки, Верешчагин ҳақиқатдан, ҳаётдан ажралган сан'атни бекорчи нарса, деб ҳисоблаган эди.

Шу йилларда Верешчагин Герценнинг асарлари блан ва бошқа тақиқланган адабиётлар блан танишди. Улуғ революцион демократнинг оташин сўзлари, халқни озод қилиш учун курашчилар идеяси Верешчагиннинг самодержавие-крепостниклик тузумига, меҳнаткаш халқни эзучи ҳамма нарсага бўлган нафратини оширди.

Верешчагин 1868 йилда ҳақиқий урушни кўрди. Бухоро амирига қарши юриш вақтида армия қўмондонлиги ихтиёрига юборилган рассом шиддатли қуролли курашнинг гувоҳи бўлди. Верешчагин Самарқанддаги рус қўшинлари ишғол қилган мудофаада актив қатнашди ва бунинг учун Георгий крести блан мукофотланди. У, шу кунлардан олган таассуротларини ўзининг бир қатор асарларида тасвирлади. Бу асарлар ўзининг гўзаллиги ва воқиаларнинг ҳаққоний тасвирланиши блан диққатга сазовордир.

Рассомнинг Туркистонга доир расмлари орасида совет кишиларига ма'лум бўлган: «Мўраламоқдалар», «Ўлар ҳолатда яраланган», «Парламентёрлар», «Крепост девори олдида. Кириб кўрсинлар», «Тўсатдан ҳужум», «Ўлжаларни топширмоқдалар», «Тантана қилмоқдалар» ва бошқа асарлари бор. Рассомни матбуотда ватанни севмасликда ва армияга туҳмат қилишда қоралайдилар. Бундан асабланган Верешчагин «Кирдилар», «Унутилган» ва «Қуршаб олдилар, та'қиб қилмоқдалар» деган учта машҳур расмини йиртиб ташлади.

«Урушлар апофеози» картинаси Верешчагиннинг энг ажойиб асарларидан бири ҳисобланади. Бу расм калла суякларидан ясалган баланд пирамидани тасвирлайди. Қадимги замонларда феодал истилочилар қудратларини кўрсатиш учун ўзлари қирган одамларнинг каллаларидан ана шундай «ёдгорлик»лар қурардилар. Рассом ўз асарининг идеясини та'кидлаб кўрсатиш учун сурат рамкасига «Ўтмишдаги, ҳозирдаги ва келажакдаги ҳамма буюк истелочиларга бағишланади» деб ёзиб қўйган эди. Рассом «Урушлар апофеози» орқали Ўрта Осиёдаги золим феодалларнинг зулмини фош қилибгина қолмай, балки шу блан бирга, барча мамлакатларни босиб олиш ва уларнинг халқларини ваҳшиёна эзишга интилаётган маданийлашган йиртқичларни ҳам фош қилган эди.

Верешчагин Туркистон серияси расмларининг виставкасидан кейин, Ҳиндистонга саёҳат қилди. Верешчагин жуда катта қийинчиликларни енгиб, соғлиғининг яхши-ёмонлигига қарамай, ажойиб мамлакатнинг қиёфасини—унинг тоғлари, дар'ёлари, архитектурасининг афсонавий ёдгорликларини юзларча этюдларда тасвирлаб берди. Лекин унинг э'тиборини кўпроқ одамлар ва улар ўртасидаги муносабатлар жалб қилди. Ҳуш'ёр ва сезгир рассом мустамлакачилар томонидан қул қилинган, қадимий маданияти бўлган халқни ўз кўзи блан кўрди. Ўша вақтдаёқ, Верешчагинда «Ҳиндистоннинг инглизлар томонидан таланиши» тарихини тасвирлаш фикри туғилган, лекин, бу фикр амалга оширилмаган эди. Шундай бўлса ҳам у, Ҳиндистон темаларига кейинроқ, бошқа масала муносабати блан қайтган эди. Верешчагин «Қатллар» деган расмлар сериясини яратиб, қадимги Римда қатл қилишни—крестга оёқ-қўлидан михлаб қўйишни, подшоҳнинг революционерлардан ўч олишини ва ниҳоят «Ҳиндлар қўзғолонининг инглизлар томонидан бостирилиши»ни тасвирлади. Кейинги расмда арқонлар блан замбарак оғзига боғлаб қўйилган қўзғолон қатнашчиларининг империалистик жаллодлар томонидан отилиши тасвирланган. Бу расм капиталистик босқинчиларнинг ваҳшиёна мустамлакачилик сиёсатини ғазаб блан фош этади.

1877 йилда Балканда Россия блан Туркия ўртасида уруш бошланди. Рассом оиласини, чизабошлаган расмларини ташлаб, фронтга жўнади. «Мен катта урушни кўрмоқчи ва сўнгра бу урушни традиция бўйича тасаввур этганлари каби эмас, балки ҳақиқатда қандай бўлса, ўшандай тасвир этмоқчи бўлган эдим», деб ёзган эди кейинчалик Верешчагин.

«Ўз олдимга қўйган мақсадимни бажарсам,—деган эди яна у,—жамиятга ҳақиқий урушни тасвирлаб берган бўлардим, чунки жангга узоқдан дурбин орқали қараб туриб, ҳақиқий урушни тасвирлаш мумкин эмас. Чунки, бунинг учун ҳамма нарсани сезишинг ва қилиб кўришинг, атакаларда, штурмларда иштирок қилишинг, мағлубиятларни кўришинг, очлик, касалликни билишинг, ярадор бўлишинг керак. Ўз қонингни, бир парча этингни аямаслигинг керак, акс ҳолда, расм кўнгилдагидек чиқмайди...».

Верешчагин ҳақиқатан ҳам Балкан урушига бағишланган расмларини машаққат блан ишлаган эди. Эзилган Балкан халқларини озод қилган рус армиясининг жангчилари блан биргаликда Верешчагин ҳарбий походнинг ҳамма қийинчиликларини бошдан кечирди. Плевна яқинида ўз акасидан жудо бўлди ва жанг майдонида унинг жасадини топмоқчи бўлиб, кўп уринди.

Балканга бағишланган расмлар ичида «Атака олдидан», «Атакадан кейин», «Енгилганлар», «Шипка-Шейново», «Плевна яқинида», «Шипкада сокинлик» ва бошқа расмлари кўп тарқалган. Бу расмларнинг ҳарбири воқиаларни ўз ерида кўриб, сўнгра чизилган.

Кишини ҳаяжонлантирадиган бу расмларнинг афзаллиги улардаги ҳарбир детальнинг фақат ҳужжатга асосланганидагина эмас. Рассомнинг юксак маҳорати ҳамма вақт бошдан кечирганларига, унинг тасвирлаган воқиаларида ёритилган идеяларига бўйсунади. Бу расмлар ё мотамни тасвирлайди, масалан, поп ёки причетникнинг ихтироссиз фигураси орқасида чексиз кўринган ва рус жангчиларининг жасади блан тўлиб ётган майдонни тасвирлайди. Бу жасадлар орасида турклар томонидан ўлдирилган ва тилка-пора қилинган юзларча ярадорлар ҳам бор. Ёки бу, Александр II нинг 1877 йил 30 августда ўз штаби блан тасвирланган расм бўлиб, чор генералитетини нафратлайди. Тайёргарликсиз, фақат подшога исм қўйилиш куни шарафига бошланган бу уруш Плевани муваффақиятсиз штурм қилиш блан тамомланган ва бу штурм натижасида рус армияси бирнеча минг кишини йўқотган эди. Верешчагиннинг «Шипкада сокинлик» деган уч қисмдан иборат картинаси ҳам чуқур нафрат блан тўлган. Чор командирлари вақтни қарта ўйини блан ўтказиб, олдинги линияда нима бўлгани тўғрисида ўйлаб кўрмасдан, ҳар куни бир хилда ма'лумотларни юбораберар эдилар. Юқорида айтилган расмнинг номини рассом ана шу шаблон ма'лумотлардан олган эди. Расмнинг биринчи қисмида қор бўронида қолган ва қиморбоз командирлар томонидан унитилган соқчининг постда тургани, иккинчи қисмида—ўз бурчига содиқ жангчининг совуқда қотгани, ниҳоят, учинчи қисмда—бўрон музлаб қолган жасадни қорга кўмиб ташлангани тасвирланган. «Шипкада сокинлик» деган расм минглярча одамларни жинояткорона ҳалок қилганларга қарши нафрат туғдиради.

Тўқсонинчи йилларда Верешчагин ўн йил зўр бериб, 1812 йилги қаҳрамонона эпопеяни тасвирлаш устида ишлади. Рассом бу расмлар устида ишлашни «ўз ишимга ўзимнинг совғам» деб ҳисоблярди. Бундан унинг халқнинг қаҳрамонона ишларига шу қадар берилганлиги очиқ кўринади. Ҳарбир расм рассомнинг ўз давридаги жуда кўп ёдгорликларни чуқур ўрганганлигини кўрсатади. Лекин бу полотнолардаги асосий нарса тарихий воқиаларга ва 1812 йил урушининг арбобларига янгича баҳо беришдадир. Бу расмларнинг ҳаммаси умумий идея блан бирлашган. Бу идея халқнинг енгилмаслигини, унинг қудратли эканлигини, ватанпарварлигини, мустаҳкам иродасини ва бу ҳислатлар интервентларнинг тор-мор қилинишида муҳим роль ўйнаганлигини кўрсатади. Верешчагин Поклон тоғида, кузнинг қуёшли кунида Наполеоннинг шаҳар капитани ва «боярлар делегациясини» беҳуда кутганини тасвирлайди. Москва уни қуруқ, ҳеч нарсасиз кутиб олди ва биз расмда ношуд истилочи ва унинг маршалларининг ёнғин алангаси ичида қолган Кремль деворлари олдидан ўтиб кетаётганликларини кўрамиз. Бу расмларнинг муҳимларидан бири «Катта йўлда чекиниш, қочиш!» деган катта композициядир. Смоленск трактининг икки томонида қатор турган баланд қайин дарахтлари қиров блан қопланган. Совуқ кундаги қуёш нурида қор ярқирайди. Йўлнинг ҳар икки томонида қор остида мажақланган замбараклар, ўқ-дори яшиклари, «буюк армия» солдатларининг, рус ерини талаш учун келган ва Россиянинг қорлари остига кўмилган солдатларнинг суяклари уюлиб ётипти. Бутун дун'ёни забт этишни хаёл қилган «буюк истилочи» шуҳратпараст ўзининг маршаллар киядиган мовий плашчига ўралган ва бошида мўйна шапкаси, қўлида ҳассаси блан, каретасини орқада қолдириб, ана шу катта йўлдан ҳаммадан олдинда қочиб кетмоқда. Чин тарихий эпизодни бундай чуқур ва ҳаққоний тасвирлаб берган ва бизнинг кунларимизда ҳам ўзининг тўлиқ қимматини йўқотмаган бундай реалистик образни учратиш қийин.

«Қўлида қуроли блан асир ол» ва «Тегма, яқин келсин» деган расмларда рассом халқ қасосчиларини — партизанларни тасвирлайди. Партизанларнинг қат'ий иродаси Европанинг энг донги кетган лашкарбошиси қўл остидаги ўн икки хил миллатдан тузилган қудратли армиядан ҳам кучлироқ чиқди.

Верешчагиннинг 1812 йилга бағишланган картиналари ва бошқа кўпгина асарлари Россия самодержавиесидаги ҳукмрон доираларнинг норозилигига сабаб бўлди ва улар бу расмларни «ғаразгўй расмлар» деб атадилар. Реакциянинг ҳарқандай прогрессив нарсага бўлган салбий муносабати рассомнинг шахсий ҳаётига ҳам та'сир қилди.

Рус-япон уруши бошланиши бланоқ, Верешчагин машҳур рус флоти саркардаси адмирал С. О. Макаров блан уруш ҳаракатлари бўлиб турган ерга — Порт Артурга жўнади. У ерда Верешчагин япон эскадрасига қарши пистирмага чиққан флотнинг айрим ҳамлаларида актив қатнашди. Ма'лумки, 1904 йил 13 апрельда флагман броненосец «Петропавловск» Япония минасига урилиб, бутун экипажи блан ҳалок бўлган эди. Макаров блан Верешчагин ҳам ана шу кемада эдилар. Соғ қолган уч матроснинг бири рассомнинг ҳалокатдан бирнеча секунд олдин юқори палубада ўз блокнотига ниманидир чизаётганини кўрган. Верешчагин ўзининг бутун ижодий ҳаётини чин демократик ва чуқур реалистик сан'ат учун бағишлади ва ана шу чин демократик ва чуқур релаистик сан'ат йўлида — жанговар постда ҳалок бўлди.

Ғоявий реализм душманларининг «сан'ат сан'ат учун» деган принципни я'ни ҳаёт блан, порлоқ келажак учун кураш блан боғланмаган сан'атни тарғиб қилучи буржуа эстетларининг Верешчагинга қарши қаратилган овози Верешчагин ижодининг сўнгги йилларида ҳам, революциядан олдинги даврда ҳам баралла эшитилиб турди. Бу «оқим»нинг намоёндалари ватанпарвар рассом ижодининг аҳамиятини камситиш ёки йўққа чиқаришга уриндилар. Рус сан'атининг прогрессив арбоблари П. М. Третьяков, В. В. Стасов, И. Е. Репин Верешчагин генийсига юксак баҳо бердилар.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қилгандан кейин Верешчагиннинг асарлари блан бутун халқ танишди. Унинг асарлари сан'атимизнинг олтин фондига кирди. Юз мингларча совет тамошабинлари Давлат Третьяковский галлереясида, Давлат Рус музейида реалист рассомнинг картиналарини мароқ блан тамоша қилмоқдалар. А. А. Жданов совет музика арбобларининг кенгашида Верешчагин номини рус тасвирий сан'атининг классиклари номи блан бирга атаб, унга ғоят юксак баҳо берди.

А. ТИХОМИРОВ.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси Берлиндан СССРга қайтиб келди

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг КПСС МК Президиум а'зоси, ССР Иттифоқи Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ А. И. Микоян, КПСС МК секретари ўртоқ М. А. Суслов, «Правда» газетасининг бош редактори ўртоқ Д. Т. Шепилов, ўртоқ А. А. Смирновлардан иборат бўлган ва Германия Бирлашган социалистик партиясининг тўртинчи с'ездида қатнашиш учун Берлинга борган делегацияси Москвага қайтиб келди. (ТАСС).

Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари ГБСП IV с'ездининг қарорларини табрикламоқдалар

БЕРЛИН, 10 апрель. (ТАСС). Германия Бирлашган социалистик партиясининг IV с'езди ўз ишларини тамомлаганлиги муносабати блан Германия Демократик Республикасининг кўпгина шаҳарларида меҳнаткашларнинг кўп кишилик митинглари бўлди. С'ездан қайтиб келган делегатлар бу митингларда қатнашдилар. Митинглар республика ишчилари, деҳқонлари ва интеллигенциясининг партия ва Германия Демократик Республикаси ҳукумати теварагига маҳкам жипслашганликларини, меҳнаткашларнинг ГБСП раҳбарлиги остида Германияни демократик асосда бирлаштириш учун, Германия Демократик Республикасини мустаҳкамлаш учун кураш олиб боришга қат'ий қарор берганликларини намойиш қилиб кўрсатди.

Лейпцигда ГБСП IV с'езди ишларининг тамомланишига бағишланган митингда 200.000 дан ортиқ киши — шаҳар ишчилари ва интеллгентлари, шунингдек атроф қишлоқлардан келган деҳқонлар қатнашдилар. Германия Бирлашган социалистик партияси Лейпциг ташкилотининг биринчи секретари П. Фрелих митингда нутқ сўзлаб, ГБСПнинг IV с'езди немис ишчилар синфининг тинчлик ва Германия бирлиги учун олиб бораётган курашини барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари қўллаб-қувватлаётганликларини очиқ кўрсатди, деди.

Галледа 80.000 кишининг иштироки блан намойиш бўлди.

С'ездга бағишланган митинг ва йиғилишлар Германия Демократик Республикасининг бошқа шаҳарларида ҳам бўлиб ўтди.

Прагада совет қишлоқ хўжалигининг ривожланишига бағишланган виставка

ПРАГА, 10 апрель. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлиги қуйидагиларни билдиради: Чехословакия қишлоқ хўжалик фанлари академияси Прагада совет қишлоқ хўжалигининг ривожланишига бағишланган виставка очди. Совет Иттифоқининг турли областьларида етиштирилаётган экинларнинг кўп хиллари, шу жумладан картошканинг янги хиллари виставкага қўйилган. Картошканинг ана шу янги хилларидан Урал ва Сибирьнинг оғир иқлим шароитида ҳам мўл ҳосил олинмоқда. Виставка чорвачилик соҳасида ва СССР қишлоқ хўжалигини механизациялаш соҳасида эришилган муваффақиятлар блан таништиради.

Совет қишлоқ хўжалигининг муваффақиятларини кўрсатувчи виставкани жуда кўп киши тамоша қилмоқда.

Бухенвальдда халқаро тантанали мотам митинги

БЕРЛИН, 12 апрель. (ТАСС). Кеча Бухенвальдда, Веймар яқинида, фашизмдан қутилганликка бағишланган Халқаро кун тантанали суратда нишонланди. Фашизмга қаршилик кўрсатиш ҳаракатида қатнашган 40 минг курашчи европани нацистлар зулмидан озод қилиш учун олиб борилган курашда ҳалок бўлган миллионларча ватанпарварларнинг хотирасини ҳурмат блан эсга олиш учун Бухенвальдга келди. Улар орасида Германия Демократик Республикасидан, Ғарбий Германиядан, Франция, СССР, Италия, Польша, Чехословакия, Бельгия, Голландия, Норвегия ва Европадаги бошқа мамлакатлардан келган кўп кишилик делегациялар бор.

Соат 12 да илгариги Бухенвальд қамоқ лагери территориясида (у, Эттерсберг тоғида жойлашган) жуда катта тантанали-мотам митинги бўлди.

Митингни Франциядаги собиқ фронтчилар масалалари бўйича собиқ статс-секретарь, Миллат мажлисидаги илгариги қаршилик кўрсатиш ҳаракати қатнашчилари группасининг раис ўринбосари Форсиналь очди.

Сўнгра Германия Демократик Республикаси Халқ палатасининг раиси Иоганнес Дикман нутқ сўзлади.

Дикман фашизм томонидан Европа халқларига етказилган чексиз азоб-кулфатларни эслатиб, Ғарбий Германияда тикланаётган фашизмга қарши кураш фашизмга қаршилик кўрсатиш ҳаракатида қатнашган немисларнинг ва барча немис ватанпарварларининг вазифаси бўлибгина қолмасдан, шу блан бирга, ер юзидаги эрксевар халқларнинг ҳам вазифасидир, деб уқтириб ўтди.

Сўнгра Иоганнес Дикман айтдики, Германия Демократик Республикасида демократик жамоат тузуми барпо этилди, бу тузум фашизмнинг ва милитаризмнинг тикланишига асло имкон бермайди. Германия Демократик Республикасининг сиёсати, — деди у, — тинчлик сиёсати, барча халқлар блан дўстлик сиёсатидир.

Ҳозирги вақтда, — деди сўнгра Дикман, — «Ғарбий Германияда реакцион қасосчи кучлар фашизмни тикламоқдалар, янги жаҳон уруши тайёрламоқдалар». И. Дикман фашизмга қарши курашувчиларнинг ҳаммасини тинчлик иши учун, бирлашган, демократик ва тинчликсевар Германия учун янада кўпроқ ғайрат кўрсатиб курашишга чақирди.

Дикман ўз нутқини қуйидаги сўзлар блан тамомлади: «Бундан буён ажал лагерьлари ҳечқачон бўлмайди! Эсэсчилар Европаси ҳечқачон бўлмайди!».

Делегация а'золари миллий гимнлар садолари остида минбар олдидаги тепалик ёнига борадилар. Бу тепаликка Бухенвальд тупроғи солинган катта урна қўйилган. Фашизмга қарши курашиб Бухенвальд қурбони бўлган шонли қаҳрамонларнинг хотираси ҳақида сўзлаётган дикторнинг овози янграб эшитилади...

Урна қўйилган тепаликка П. Танасичук бошчилик қилаётган совет делегациясининг а'золари чиқадилар.

Совет делегацияси, — деди Танасичук, — тинчлик ҳақидаги иродасини айтиш учун, янги қамоқ лагерьлари пайдо бўлишига йўл қўймасликка ва кишиларни кўплаб қирадиган бошқа хил воситаларнинг ишлатилишига йўл қўймасликка қаттиқ бел боғлаганликларини билдириш учун бугун бу ерга тўпланган кишиларнинг овозига қўшилади.

Инсоният бўлиб ўтган урушнинг даҳшатларини ва фашизмнинг ёвузликларини ҳечқачон унитмайди. Фашизм қурбонларининг хотираси, барча халқларнинг хавфсизлиги манфаатлари тинчлик тарафдорларидан тинчликни сақлаш ва халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш учун курашда янада кўпроқ жипслашишни талаб этади.

Фашизмга қарши, озодлик учун курашда ҳалок бўлган қаҳрамонларнинг хотираси абадий сақланади.

Халқлар дўстлиги учун! Бутун дун'ёда тинчлик учун!

Эттерсберг тоғидаги митингдан кейин Бухенвальд қурбонларининг қабрларига гулчамбарлар қўйиш маросими бўлди.

☆

Кечқурун Эрфурт шаҳрида Германия Демократик Республикаси Халқ палатасининг раиси Иоганнес Дикман Халқаро озодлик куни муносабати блан қабул маросими ўтказди.

Афғонистон-Покистон конфедерацияси тузиш планлари тўғрисида «Нью-Йорк таймс» газетасининг ёзганлари

НЬЮ-ЙОРК, 12 апрель. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетасининг Карачидаги мухбири Каллахон томонидан берилган хабардан ма'лум бўлишича, ҳозирги вақтда АҚШда Покистон блан Афғонистонни «қўшиш» плани тайёрланмоқда. Мухбирнинг ёзишича, бу пландан кўзда тутилган мақсад — «конфедерация» тузишдир. Мухбирнинг хабарига қараганда, бу план бир йилдан буён муҳокама қилинмоқда ва «12 миллион афғонли ва 76 миллион покистонлиларнинг ташқи сиёсатига биргаликда раҳбарлик қилишни» кўзда тутмоқда.

Каллахон бундай деб уқтириб ўтади: «вице-президент Никсоннинг 1953 йил декабрь ойида Афғонистон пойтахти Кобилга келиб кетиши Ўрта Шарқ мудофаа занжирининг муҳим қисми сифатида Покистон блан Афғонистон ўртасида яқинроқ иттифоқ ўрнатишни бевосита мақсад қилиб қўйган».

Вьетнамда уруш ҳаракатлари

ШАНХАЙ. 11 апрель. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: 8 апрель кундузи Вьетнам Халқ армиясининг зенит қисмлари Диен-Биен-Фу яқинида душманнинг олти самолётига шикаст етказдилар. Шу куни кечқурун зенит қисмлар душманнинг В-26 деган яна бир самолётига зарар етказдилар.

9 апрельда Вьетнам Халқ армиясининг зенит қисмлари душманнинг штурмчи бир самолётини ёндирдилар. 9 апрель кундузи С-119 деган транспорт самолёти (америкалилар томонидан яқинда юборилган самолётлардан бира) Диен-Биен-Фуга парашютчилар туширишга уринди. Халқ армиясининг зенит тўплари отабошлаши блан бу самолётнинг учучиси шошиб пишиб 50 парашютчини Вьетнам Халқ армияси контроль қилиб турган жойга туширди ва тезроқ учиб кетмоқчи бўлди, лекин самолёт ёнабошлади ва халқ қисмлари ишғол қилган районга йиқилиб тушди.

9 апрель кечқурун Вьетнам Халқ армиясининг зенитчилари душманнинг яна учта самолётига шикаст етказдилар.

Италия социалистик партияси Марказий комитетининг пленуми очилди

РИМ, 10 апрель. (ТАСС). «Аванти» газетаси қуйидагиларни билдиради: Италия социалистик партияси Марказий комитетининг пленуми очилди. Партиянинг бош секретари Пьетро Ненни умумий сиёсий аҳвол тўғрисида доклад қилди. У, демократик партиялар ва ташкилотларнинг «Европа мудофаа бирлашмаси» («Европа армияси») тўғрисидаги шартноманинг тасдиқланишига қарши олиб бораётган курашига алоҳида тўхталиб ўтди.

Индонезия Компартияси Сиёсий бюросининг баёноти

ЖАКАРТА, 10 апрель. (ТАСС). Яқинда Малангда бўлиб ўтган иғвогарлик муносабати блан бугун Индонезия Компартияси сиёсий бюросининг баёноти э'лон қилинди. Малангда фашист элементлар Коммунистик партиянинг раҳбарларига суиқасд қилмоқчи бўлиб уринган эдилар.

Индонезия тарихидаги биринчи умумий сайловга тайёргарлик кўрилаётган ҳозирги вақтда, дейилади баёнотда, империалистлар ва уларнинг ўнг социалистлар ҳамда машуми партияси бошчилик қилаётган тарафдорлари халқнинг бирлигини бузишга уринмоқдалар. Сайловга тайёргарлик кўриш иши халқнинг кўпчилиги қўллаб-қувватлаётган Состроамижойо ҳукумати раҳбарлигида бораётганлиги империалистларни ва уларнинг тарафдорларини ташвишга солмоқда ва шу сабабдан улар сайловни барбод қилиш учун қўлларидан келган ҳамма нарсани қилишга уринмоқдалар. Улар ҳукуматни ағдариб ташлаш қўлларидан келмаганлиги сабабли, демократик ҳаракат саффларида саросималик туғдириш ниятида тўғридан-тўғри ҳархил иғворгарликларни қилмоқдалар.

Сиёсий бюро бўладиган сайловда реакциянинг планларини чиппакка чиқариш учун ва мустамлакачилар тарафдори бўлган кишиларнинг ҳаммасини мағлубиятга учратиш учун меҳнаткашларни хуш'ёр бўлишга ва бирликни мустаҳкамлашга чақиради.

Мосаддиқ устидан бўлаётган судга доир

ТЕҲРОН, 11 апрель. (ТАСС). Кеча Мосаддиқ иккинчи инстанция ҳарбий суднинг кечки мажлисига келишдан бош тортди. У прокурорга, бундан илгари сўзлаган нутқим газеталарда тўла равишда чиқмагунча судга бормайман, деб айтди.

Кечаги кундан бошлаб Мосаддиқ овқат емай қўйди.

Прокурор суд мажлисида гапириб, агар Мосаддиқ очликни давом эттирса, врачлар ёрдами блан уни сун'и равишда овқатлантириш чораларини кўраман, деди. Прокурорнинг нутқидан кейин суд раиси бундай деди: «Суд Мосаддиққа ўзини ҳимоя қилиш учун ва ҳатто ишга алоқаси бўлмаган нарсалар ҳақида гапириш учун ҳам тўла эркинлик берди. Броқ Мосаддиқ судга келишдан бош тортди».

Жаҳон биринчилиги учун шахмат мусобақаси

10 апрельда П. И. Чайковский номидаги концерт залида жаҳон биринчилиги учун бўлаётган шахмат мусобақасининг ўниккинчи ўйини бўлди. Оқ доналар блан Ботвинник ўйнади.

Ўттиз саккизинчи юришда Смислов енгилганлигига иқрор бўлди.

Ўникки ўйиндан кейин мусобақа ҳисоби 6:6 бўлди.

Жаҳон биринчилиги учун шахмат бўйича бўлаётган мусобақанинг келгуси, ўнучинчи ўйини 13 апрельда бўлади. (ТАСС).

Тошкентда

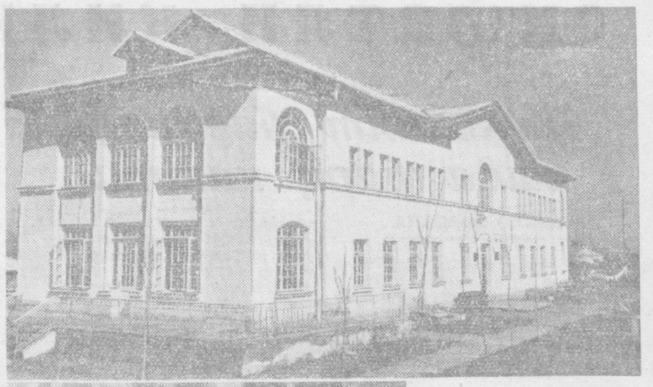

Партия ва ҳукуматимиз бахтиёр совет болаларига ғамхўрликни тобора кучайтирмоқда. Болалар учун ҳар йили кўплаб мактаб, боғча ва яслилар қурилмоқда. **Суратда:** (юқорида) Куйбишев районида янги қурилган 60-нчи ясли биноси. (Чапда) яслида тарбияланучи болалар нонушта қилмоқдалар.

К. Сомов фотоси.

Мусобақадошлар

Ворошилов номли «Ташсельмаш» заводи коллективи Каганович номли паровоз-вагон ремонт заводи инженер-техник ходимлари коллективи блан социалистик мусобақа шартномаси тузди. «Ташсельмаш» заводининг коллективи социалистик мусобақада ғолиб чиқиш учун олган мажбуриятини цехларда муҳокама қилди. Завод инженер-техник ходимлари Каганович номли завод вакиллари блан доимий равишда алоқа қилиб турдилар, мусобақа шартларини қандай бажараётганликларини ўртоқлашдилар.

Мусобақадош икки завод коллективи йиллик давлат планини муддатидан илгари, я'ни «Ташсельмаш» завод коллективи — 20 декабрьгача, паровоз-вагон ремонт заводи коллективи — 24 декабрьгача бажариш мажбуриятини олдилар. Икки завод ҳамкорликда давлатга пландан ташқари бирнеча миллион сўмлик маҳсулот етказиб беради.

Зоология ва паразиталогияга оид янги илмий ишлар

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳузуридаги зоология ва паразиталогия илмий-текшириш институтининг бирнеча аспирантлари ўзлари бошлаган илмий ишларни тамомлаб, фан кандидати деган илмий даражани олишга муваффақ бўлдилар.

Аспирант ўртоқ М. Ғойибов сўнгги йилларда «Фарғона водисининг флеботомислари» деган тема устида илмий текшириш ишлари олиб борди. Яқинда ўртоқ Ғойибовнинг бу муҳим диссертацияси институт илмий советида муҳокама қилинди ва унга биология фанлари кандидати деган илмий даража берилди.

Шу каби институт аспирантларидан ўртоқ Е. С. Коган «Ўзбекистонда палласов безгак чивинининг экологиясига оид материаллар» ва А. Д. Ли «Ўзбекистон ва жанубий Қирғизистонда таран ўсимлиги» деган темаларда диссертациялар ёзиб тамомлаган эдилар. Илмий совет бу ўртоқларга ҳам фан кандидати деган илмий даражани беришга қарор қилди.

Ёш олимларнинг бу илмий ишлари зоология ва паразитология фанлари соҳасида янгиликдир.

Савдо тармоқлари кенгаймоқда

Шаҳар савдо ташкилотлари аҳолига совет савдосини янада яхшилаш тадбирларини кўрмоқда. Кейинги вақтларда Тошкент шаҳрининг аҳолиси кўп бўлган жойларда қўшимча равишда саноат моллари ва озиқ-овқат сотадиган магазин, ларёк, ошхоналардан иборат 53 та янги савдо тармоқлари очилди.

1954 йилда янги қурилаётган биноларнинг биринчи қаватида саноат моллари ва озиқ-овқат сотадиган 20 дан ошиқ магазин ҳамда умумий овқатланиш жойлари ташкил қилинади. Ҳозир бу савдо тармоқларининг 17 тасини қуришга киришилди.

Янги стационар

Киров районидаги 16-нчи поликлиника ҳузурида 50 кроватьли янги стационар-касалхона очилди. Илгари ўз уйларида даволанаётган беморлар ҳозир стационарда шифоланмоқдалар. Бу ҳол беморларнинг тезда соғайиб кетишига имкон туғдирмоқда.

Стационарга икки ярим ой ичида 137 киши қабул қилиниб, улардан 87 киши даволаниб чиқди.

Касалхона тажрибали медицина ходимлари блан та'минланган. Бундан ташқари шаҳарнинг тажрибали, йирик медицина ходимлари келиб консультация ўтказиб турадилар.

Стационарни ташкил этишда ва унинг ишларини йўлга қўйишда поликлиниканинг бош врачи Ж. Азимов, бош терапевт, медицина фанлари доктори А. Сигал ўртоқлар яхши ташаббус кўрсатдилар.

Стационар аҳолига намунали хизмат қилмоқда.

Район территорияси обод бўлмоқда

Тошкент шаҳар Октябрь районининг четки маҳаллалари йилдан-йилга обод бўлмоқда. Бу ерда план асосида қурилган янги бинолар қад кўтармоқда. Жарариқ ва Мевазор маҳаллаларида 300 дан ортиқ киши янги бино қуриб олди. Кўчаларга шағал, тратуарларга, асфальт ётқизилмоқда. Кўча четларига соя берувчи дарахтлар ўтқазилмоқда.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Ўзбекистон областьларида ҳаво булутли бўлиб, ба'зи жойларда ёмғир ёғади. Температура 13—19 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво булут бўлиб, ёмғир ёғиши кутилади. Температура 15—17 даражада иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

МТС ХОДИМЛАРИГА МАЗАЛИ ОВҚАТЛАР ТАЙЁРЛАЙЛИК

1. Намунали ошхона

Янгийўл 2-нчи МТС механизаторлари ҳарбир дақиқани ҳисобга олиб ишлайдилар. Шу кунларда конвейердан сўнгги тракторлар чиқарилмоқда. Токарьлар, слесарьлар, мискарлар, қуючилар, улар блан бирга трактор бригадаларининг а'золари ҳам эрта тонгдан қош қорайгунга қадар мастерскойдан кетмайдилар. Булутлар орасидан аҳ'ён-аҳ'ёнда кўриниб турадиган қуёшнинг қизғин тиғи та'сирида осмонга кўтарилаётган буғ, тобига етган ерни бурқиб турипти.

Гудокнинг кескин овози ҳаммани овқатланишга чақиради. Ремонтчилар, бригада механиклари ёғланган қўлларини шошилинч артиб ошхона томонга юрадилар. Механизаторлар кўкламги ишларга қандай тайёрлик кўраётганини билиш учун МТСга келган колхоз раислари ҳам улар блан бирга бормақдалар.

Ошхонадагилар уларнинг келишига ҳамма нарсани тахт қилиб қўйган эдилар. Кострюллардаги суюқ ош кўпириб қайнамоқда, духовкада иссиқ котлетлар навбат кутади. Катта товаларда гўшт, жигар қовирилмоқда, ҳархил пирожкилар пишмоқда.

Овқатланиш залида қаторма-қатор 8 стол қўйилган. Столларнинг устида ранг-баранг гуллар, стаканларда қоғоз салфеткалар. Зал бирнеча лампали люстралар, ҳархил расмлар блан безатилган. Деразаларда шойи пардалар, эшикларда партьерлар осиғлиқ. Хуллас, буер шаҳардаги ошхона ёки кафедан ҳеч қолишмайди.

Янгийўл район матлубот кооперацияси союзининг Свердлов сельпосига қарашли ана шу 2-нчи ошхона мудири Павел Борисович Артюнов механизаторларнинг яхши овқатланиб, кўнгилдагидек дам олишлари учун барча имкониятларни яратишга ҳаракат қилган. У партия ташкилоти ва касаба союз комитети блан маслаҳатлашиб, ошхонага зарур бўлган бутун нарсаларни олиб келди.

Буфетчи Раиса Чувелева ҳамда ошпаз Фотима Кенжаева, официантка Лена Юченковалар ҳам МТС ходимларига яхши хизмат кўрсатиш тўғрисида астойдил ғамхўрлик қиладилар.

Ошхонада истаган овқатни ейишингиз мумкин. Чунончи, бугун тушки овқатга гўштли макарон шўрва, мастава, лағмон, котлет, қовирилган картошка ва жигар; чой, пирожки, компот тайёрланган. Ошхонанинг буфетида 70 дан ортиқ турли нози-не'матлар — ҳархил пишлоқ, балиқ, сабзавот консервалари, гўшт, папирос, сигарета, печенье, конфетлар сотилади.

— Сельпога келган энг яхши озиқ-овқат маҳсулотларининг ҳаммасидан бизнинг буфетга ҳам келади, — дейди Раиса Ивановна. — Шундай ҳам бўлиши керак-да. Ахир кўкламги дала ишларининг муваффақияти кўп жиҳатдан механизаторларимизнинг қанчалик яхши ишлашига боғлиқ-ку.

... Ошхонага кириб келган механизаторлар стулларга ўтирадилар. Мана столларнинг бири атрофида қуючи Рифхат Велешаев, «XIX партс'езд» колхозининг а'зоси Наби Муродовлар ўтирипшипти. Нарироқда бригада механиги Мўмин Раҳматуллаев, шу бригаданинг заправшиги Турсун Мамадалиев, механик ёрдамчиси Анор Нурматовлар...

Уч минут ҳам ўтмасдан, стол устига нон солинган тарелкалар, шўрва келтирилади. Официант овқатланувчилар навбатдаги овқатларни кутиб қолмасликлари учун диққат блан кузатиб боради. Ошхонага кўп киши келганда, буфетчи официантга ёрдам беради.

— Раҳмат, Ленахон, — дейдилар ҳурмат блан МТС ходимлари, ошхонадан кетар эканлар. — Жуда яхши овқатланиб олдик.

Ошхонадагилар МТС ходимларига яхши хизмат кўрсатиш учун кўп ишлар қилдилар. Ошхона мол оборот планини доимо ошириб бажаради.

— Шу кунларда айниқса ишлагинг келади, — дейди Чувелева. — Чунки, механизаторларнинг яхши овқатланиши учун ғамхўрлик қилиш ҳарбиримизнинг фахрли ва мас'улиятли бурчимиздир. Лекин, бу бурчни адо этиш фақат бизгагина боғлиқ эмас. Ҳали ишимизда ба'зи сабабларга кўра йўл қўйиб келинаётган камчиликлар кўп. Чунончи, биздаги карам шўрвага бўлган талаб жуда катта. Лекин бу талабни қондираолмаётибмиз: сельпода карам йўқ, сабаби, — бепарволик. Бу ҳақда ҳечким қайғирмаяпти. Бўлмаса, область матлубот кооперацияси союзининг базаси биздан унча узоқда эмас, дарров бориб, истаганча карам келтириш мумкин.

— Фақат карамгина эмас, ба'зан мурч ёки лавр барги ҳам топилмайди, дейди Фотима Валиевна. — Ўзингиз биласиз, бусиз овқат кўнгилдагидек мазали бўлмайди.

Ошхонада ўтин етишмай қоладиган кунлар ҳам бўлиб туради. Ўтин келтириш учун машина сўраб, МТС директори ўртоқ Галицинскийга бирнеча бор мурожаат қилган эдик. Лекин ўртоқ Галицинский бизнинг бу илтимосимизга беларволик блан қарамоқда. «Ошхона МТСнинг ошхонаси эмас-ку, — сельпоники, шундай бўлгандан кейин машинани ҳам ўша ердан сўрайберинглар», дейди у. Сельпода машина йўқ. Ўзимиз ташиб келтиришга мажбур бўламиз.

Ана шундай ба'зибир камчиликлар ошхонанинг янада яхшироқ ишлашига анчагина тўсқинлик қилаётир. Шунга қарамай, ошхона коллективи бу қийинчиликларни ҳам биргалашиб туриб, бартараф этаётир. Ошхона ҳар куни ўз вақтида МТС ходимларига намунали хизмат кўрсатиб турипти.

2. Бепарво бўлгандан кейин...

Чиноз район матлубот кооперацияси союзи умумий овқатланиш бўлимининг директори Қувондиқ Қосимов қайсибир вақтлари район матлубот союзининг раиси бўлиб ҳам ишлаган эди. У бу ишдан беғамлиги учун бўшатилган. Район ташкилотларининг раҳбарлари бу беғам ходимни қаерга жойлаштириш тўғрисида ўйлаб-ўйлаб, охири район савдо бўлимининг мудири қилиб тайинлашди. Қосимов бу ишда ҳам жонбозлик кўрсатмади. Шундан кейин у «Қизил Ўзбекистон» колхози партия ташкилотининг секретари бўлиб ишлади. Лекин колхоз партия ташкилотининг иши яхшиланиши ўрнига, тобора сусаяборди. У секретарьлик вазифасидан ҳам бўшатилди.

Хуласс, район партия комитети ва район ижроия комитетининг раҳбарлари Қувондиқ Қосимовни қайси ишга жойлаштирмасинлар, барибир у ҳамма ерда ҳам эскичасига ишлашда давом этди.

Лекин нима учундир Қосимов охири матлубот кооперацияси ҳузуридаги умумовқатланиш бўлимининг директори қилиб тайинланди. Қосимов раҳбарлигидаги бўлим ошхоналарининг қанчалик ёмон аҳволда эканлиги Чиноздаги 1-нчи МТС ошхонасидан кўриниб турипти.

... Овқатланиш пайти бўлганига қарамай, ошхонанинг кенг залида буфетчи Раҳматулла Бадалов ва официант Вера Рибаковалардан бошқа ҳечким кўринмайди.

Залга кирмасданоқ доғ қилинаётган пахта ёғининг аччиқ ҳиди думоғингизга урилади. Ошхонадаги столларнинг биронтасида ҳам меню кўринмайди. Столларда туз, қалампир, горчица топиб бўлмайди.

— Бугун қандай овқатлар бор?

— Гуляш бор, — нархи 2 сўм 80 тийин. Ундан кейин чучвара — 2 сўм 25 тийин.

— Биринчисига-чи?

— Ҳечнарса йўқ, — дейди официант. — Чунки биринчига тайёрланган овқатларни ҳечким ичмайди, — қиммат ва бемаза эмиш.

Ошхонада чой уёқда турсин, чой ичишга зарур бўлган нарсалар ҳам йўқ. Официант олдингизга қотиб қолган нон келтиради. Айтишларига қараганда, нон ҳафтага бир марта келтирилар экан.

Ошхонада ҳар куни 50—60 га яқин ҳархил овқат тайёрланади, лекин уларнинг ярмидан кўпи қолиб кетади. Шундай кунларда ошхона кечки пайтларда ҳам ишлайди. Шунга қарамай бу ерга одам кам келади.

Нима учун ошхонага одамлар кам келади?

Бу саволга машина-трактор станцияси касаба союзи комтитетининг раиси ўртоқ Михайлов бундай жавоб қилади:

— Ошхона коллективи ўз ишида жонбозлик кўрсатмаганидан кейин, шундай бўлади-да. Яхши ишласа, станциядаги 300 дан ортиқ ходимлар тез, арзон ва яхши овқатланишни истамайди дейсизми? Ошхонада яхши овқатлар тайёрлашса, бу ерга пахта тозалаш заводининг ишчилари ҳам келади.

Ошхона мудири ўртоқ Иброҳимов ошхонанинг аҳволидан ойлаб хабар олмайди.

Ошхона яхши жиҳозланган. Механизаторларга намунали хизмат кўрсатиш учун зарур шароитларнинг ҳаммаси бор. Лекин бу имкониятлардан фойдаланилмаётир. Район матлубот кооперацияси союзининг базаларида маҳсулот кўп бўлса ҳам, бу ошхонада пишлоқ, балиқ, печенье, конфет топилмайди. Ошхонанинг буфетида спиртли ичимлик ва ба'зибир консервалардан бошқа ҳечнарса йўқ.

— Шундай шароитларда ишлаб бўладими?! — дейди ошпаз Михаил Лутфуллаев. — 20 йилдан бери ошпаз бўлиб ишлайман, лекин шу вақтга қадар бундай ерда ҳеч ишлаган эмас эдим. Буни қаранг. Ҳатто мясорубка ҳам йўқ. Нон солишга тарелка ҳам топилмайди.

Ошхонадаги шикоят ва таклифлар дафтарига бутун йил давомида фақат иккитагина шикоят ёзилган. Бирини станция ходимларидан Абдубеков, Сулаймонов ва Дўсматовлар ёзган. Унда «нон соладиган идиш йўқ, нонни яхши артилмаган столнинг устига келтириб қўядилар, колбасани қирқишмайди ҳам» дейилган. Бошқа бир шикоятда тайёрланаётган овқатнинг сифати ёмон эканлиги ҳақида ёзилади. Лекин ошхона раҳбарлари бу адолатли талабларга э'тибор беришмаган.

Район матлубот кооперацияси союзининг раҳбарлари 1-нчи МТСнинг ана шу ошхонаси ёмон ишлаётганини жуда яхши биладилар. Броқ, ошхонанинг ишини тезда яхшилаш учун шу вақтга қадар ҳечқандай чора кўрилмаган. Албатта, беғам раҳбарлар — Қосимов, Иброҳимов ва Бадановлар шу ташкилотларда ишлаб келар эканлар, механизаторлар, ишчиларга маданий хизмат кўрсатилиши амри маҳол. Район раҳбарлари умумий овқатланиш корхоналарининг раҳбарлари вазифасига ташаббускор, ишчан, соф виждонли кишиларни кўтаришлари, механизаторларнинг яхши овқатланиб, намунали дам олишлари учун бутун шароитларни яратиб бермоқлари лозим.

К. БУРИЕВ.

ТЕАТР ВА ҚИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/IV да **Юрак сирлари**, 14/IV да **Ҳамза.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/IV да **Доктор Айболит.** Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Галия Измайлова** қатнашади. 14/IV да Ҳиндистонга бориб келган совет сан'ати арбоблари делегациясининг қатнашчилари: Сталин мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Мукаррама Турғунбоева, Анвер Бараевларнинг ҳисобот концерти.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 14 апрельдан **ёшлар коллективининг гастрольлари.** Янги аттракцион — **«Муз устида карнавал».** Тамоша давомида — қизиқчи **Олег Попов** қатнашади. Тамоша кеч соат 8 да бошланади. Касса эрталаб соат 11 дан очилади.

«РОДИНА». СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли (кеч соат 6 дан), «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», ТИКУЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИ кинотеатрларида — янги рангли бадиий фильм **Венеция кечаси.**

НАВОИЙ номли кинотеатр — кундуз **Сорреитога қайтиб кел.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 да: 1) **Ҳаётнинг бошланиши,** 2) **Кама дар'ёси бўйлаб.**

1954 йил 26 апрель кундуз соат 1 да, Тошкент тўқимачилик институтининг илмий совети мажлисида (Академическая кўча, 7-нчи уй, 49-нчи аудитория) аспирант **С. Аҳмедова** техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Тола ажратучи ва тук ажратучи машинада арра тишининг янги геометриясини тузиш назарияси ва практикаси» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация блан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 157, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 137, Маданият бўлими — 135, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 135, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 136, хатлар бўлими — 137, Секретариат — 34048, э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 00491. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1310.